

توراه اور • پاراشاها ויצא • مامار 4

אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך...

«اگر خودت نمی دانی، ای زیباترین زنان»

زیبایی روح دو مرتبه دارد: عشق و هیبتی خوش ساخت («اندام زیبا») و خواستِ درونی دل که بر چهره می تابد («چهره زیبا»). به روح هایی که از راه تأمل نمی توانند به این مراتب برسند، گفته می شود: «به دنبال گله بیرون برو»؛ یعنی با تورا (תורה, Torah) و فرامین (מצוות, mitzvos) آغاز کنند؛ اموری که از مرتبه ای فراتر از زنجیره عوالم می آیند و روح را به آن زیبایی می رسانند.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayeitzei/4

مقصود اصلی

زیبایی روح دو مرتبه دارد: عشق و هیبتی خوش ساخت («اندام زیبا») و خواست درونی دل که بر چهره می‌تابد («چهره زیبا»). به روح‌هایی که از راه تأمل نمی‌توانند به این مراتب برسند، گفته می‌شود: «به دنبال گله بیرون برو»؛ یعنی با تورا (תורה, Torah) و فرامین (מצוות, mitzvos) آغاز کنند؛ اموری که از مرتبه‌ای فراتر از زنجیره عوالم می‌آیند و روح را به آن زیبایی می‌رسانند.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشتهای پایان متن هستند.

خلاصه مامار

این amar آیه غزل غزل‌ها را – «اگر خودت نمی‌دانی، ای زیباترین زنان، به دنبال گله بیرون برو» – در کنار ستایش تورا از راحیل (רחיל) قرار می‌دهد که «اندامی زیبا و چهره‌ای زیبا داشت». راحیل همان جماعت اسرائیل است و نامش به مېشی خاموش در برابر چشم‌چینان اشاره دارد: روح با خودنفری‌گری (ביטול, bittul) به سکونتگاهی برای نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) بدل می‌شود و صفاتش «صورت» الهی را به خود می‌گیرند؛ این همان «اندام زیبا» است. ژرف‌تر از آن، خواست درونی دل است؛ پرتویی از بُعد درونی (פנימיות, pnimiyus) نور بی‌پایان که بر چهره می‌تابد: «چهره زیبا». روح‌های بسیاری – روح‌های عوالم فرودین – می‌فهمند، اما برانگیخته نمی‌شوند؛ برای آنان این راهنمایی هست که به دنبال گله بروند. گله (צאן, tzon؛ از ریشه «بیرون رفتن») همان تورات شفاهی و فرامین است که از لذت (תענוג, taanug) برین می‌آیند، از زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) فراترند و یعقوب (יעקב) شش سال از آنها مراقبت کرد. یعقوب، که مرکب (מרובה, merkavah) برای ה' بود، می‌توانست با هر عمل، نور را به پایین بکشانند؛ ما نیز آن را از راه تورا و فرامین، که در امور مادی پوشیده‌اند، به پایین می‌کشیم: «سکونتگاه‌های چوپانان». توضیحی پایانی داخل پرانتز، راه نزول از بالا به پایین را – نخست عشق و سپس عمل – از راه ما، از پایین به بالا، متمایز می‌کند.

طرح کلی

- آیه و دو زیبایی راحیل**¹
آیه غزل غزل‌ها در کنار وصف راحیل به «اندامی زیبا و چهره‌ای زیبا» قرار می‌گیرد.¹
- خودنفری‌گری و اندام زیبا**²
راحیل، مېشی خاموش، همان جماعت اسرائیل است؛ خودنفری‌گری، روح را سکونتگاهی برای نور بی‌پایان می‌سازد و صفاتش را شکل می‌دهد («اندام زیبا»). حال آنکه خواست درونی دل بر چهره می‌تابد («چهره زیبا»).²⁻⁴
- نداستن و راهنمایی گله**³
روح‌هایی که از شناخت (דעת, Daas) کامل برخوردار نیستند، می‌فهمند اما برانگیخته نمی‌شوند؛ به آنان گفته می‌شود به دنبال گله بروند: تورات شفاهی که از لذت برین، فراتر از زنجیره عوالم، سرچشمه می‌گیرد.⁵
- توان یعقوب و توان ما**⁴
خدمت یعقوب، «بسیار، بسیار»، از راه اعمال خود او نور را به پایین می‌کشانند؛ ما این کار را از راه تورا و فرامین پوشیده در امور مادی انجام می‌دهیم و «بزغاله‌ها» را در کنار سکونتگاه‌های چوپانان خوراک می‌دهیم.⁶⁻⁷

فرامین ظرف‌هایی برای صفات پدران‌اند؛ از راه آنها انسان به مرتبه خود چوپانان صعود می‌کند.

لیاه و راحیل، چهارده سال و شش سال: روح‌های برتر از عشق به عمل می‌رسند؛ راه روح‌های ما از تورا و فرامین به‌سوی عشق و هیبت است.

مفاهیم کلیدی

اندام زیبا יפת תאר

عشق، هیبت و دیگر صفات روح، همراه با اندیشه، گفتار و کردار، که به‌واسطه خودنق‌گری به‌تمامی و به‌زیبایی بر اساس صورت الهی شکل می‌گیرند.

چهره زیبا יפת מראה

بُعد درونی؛ خواست دل، فراتر از عقل، که بُعد درونی نور بی‌پایان را بازمی‌تاباند و بر «چهره» آشکار می‌شود.

خواست دل רעותא דלבא

اشتیاق ژرف‌ترین لایه دل به ה'، فراتر از عواطف سنجیده عشق و هیبت.

گله צאן

به معنای «آنچه بیرون می‌رود» خوانده می‌شود: تورات شفاهی و فرامین، که از لذت برین، بالاتر از زنجیره منظم عوالم، سرچشمه می‌گیرند.

نسل انسان و نسل حیوان זרע אדם וזרע בהמה

روح‌های عالم صدور (אצילות, Atzilus) با شناختی نیرومند، و روح‌های عوالم فرودین که فهمشان آنها را بر نمی‌انگیزد.

مرکب מרכבה

کسی که یکسره به اراده ה' سپرده شده است، مانند پدران و یعقوب، که هر عملشان می‌توانست نور بی‌پایان را به پایین بکشانند.

از پایین به بالا ההילוך מלמטה למעלה

راهی که با تورا و فرامین آغاز می‌شود و از طریق آنها به عشق و هیبت می‌رسد؛ خلاف راه صالحان (צדיקים, tzaddikim) که از عشق به عمل می‌روند.

بخش 1 • 11

آیه و دو زیبایی راحیل

1 אם לא תדעי לך^{1,2} היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים.

«اگر خودت نمی‌دانی، ای زیباترین زنان، برای خود بیرون برو، در پی گام‌های گله، و بزغاله‌هایت را کنار جایگاه‌های شبانان بچران.»

این گفتار حسیدی (מאמר, maamar) با آیه‌ای از غزل غزل‌ها آغاز می‌شود؛ در آن، محبوب (جماعت اسرائیل) می‌پرسد شبان را کجا بیابد و به او گفته می‌شود که در پی رد پای گله برود. هر عبارت این آیه به‌منزله مرحله‌ای از خدمت الهی انسان تفسیر خواهد شد: ندانستن، بیرون رفتن در پی گله، و چرانیدن بزغاله‌ها کنار جایگاه‌های شبانان.

הנה כתיב ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה.³ פי' יפת תואר⁴ בצیור האברים לפי תכונתם במדתם. ויפת מראה בזיו והוד קלסתר הפנים.

اکنون نوشته شده است: «و راحیل (رحل) خوش اندام و خوش سیما بود.» مراد این است که «خوش اندام» به شکل اندام‌ها، بر طبق تناسب و اندازه آنها، اشاره دارد؛ و «خوش سیما» به درخشش و شکوه چهره اشاره می‌کند.

تورات راحیل را به دو گونه زیبایی می‌ستاید. «خوش اندام» به شکل و تناسب درست اندام‌ها اشاره دارد، حال آنکه «خوش سیما» به فروغ چهره اشاره می‌کند؛ گفتار این دو را بر دو مرتبه از خدمت نفس منطبق خواهد کرد.

بخش 2 • 21-4

خودنفی‌گری و اندام زیبا

2 והנה רחל⁵ הוא כנ"י [כנסת ישראל] שנק' בשם רחל ע"ש [על שם] הפסוק כרחל לפני גוזזיה נאלמה.^{6,7} והענין כי

اکنون، راحیل (رحل)، جماعت اسرائیل است که به سبب آیه «مانند میشی (رحل, rachel) که در برابر پشم‌چینانش خاموش است» به نام راحیل خوانده می‌شود.

راحیل نماد جماعت اسرائیل، یعنی روح جمعی قوم یهود، است. این نام از تصویر آیه إشعيا گرفته شده است: میشی که هنگام چیده‌شدن پشمش خاموش می‌ماند؛ تصویری از تسلیم خاموش. این بند اکنون توضیح می‌دهد که چرا این خصلت اهمیت دارد.

הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו⁸ כו'. ופי' בצלמנו כמ"ש ועל דמות הכסא⁹ דמות כמראה אדם.

و توضیح چنین است: نوشته شده است: «انسان را به صورتِ خود بسازیم»، و غیره. و معنای «به صورتِ خود» چنان که نوشته شده است: «و بر همانندی تخت، صورتی به هیئتِ انسان بود.»

انسان «به صورتِ ما» آفریده شد، و از قیّـل بر تختِ آسمانی صورتی «به هیئتِ انسان» دید. پس صورتِ انسان، همانندی چیزی برتر است: الگوی صفاتِ ه'.

وهוא בחי' לך הוי"ה הגדולה והגבורה¹⁰ כו' וכך הוא בנפש האדם ז' מדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'.

و این مرتبه (בחینه, bechinah) «بزرگی و توانایی از آنِ توست، ای ه'» است، و غیره. در نفیس انسان نیز همین گونه است: هفت صفتِ عاطفی (مדות, middos)، عشق و هیبت (אהבה وיראה, ahavah veyirah)، و غیره.

عبارتِ «بزرگی و توانایی از آنِ توست، ای ه'» صفاتِ ه' را برمی شمارد؛ مهر، قید و سخت گیری، و دیگر صفات، همان «صورتِ» برترند. نفیس انسان هفت صفتِ عاطفی متناظر دارد که با عشق و هیبت آغاز می شوند.

אך אין ערוך מדת הנפש שהיא בעלת גבול לגבי מדותיו ית' שהוא א"ס ולמדותיו א"ס

اما صفتِ نفس که محدود است، در برابرِ صفاتِ او، که مبارک باد، هیچ سنجشی ندارد؛ زیرا او بی نهایت است و صفاتش نیز بی نهایت اند.

اینجا مسئله ای پیش می آید: صفاتِ نفس محدودند، حال آن که او و صفاتش بی نهایت اند. عشقِ محدود، به تنهایی، نمی تواند به عشقِ بی نهایت شبیه باشد یا آن را در خود جای دهد.

וכדי שיאיר על נפשו اور האהבה מאור א"ס ב"ה צ"ל בבחי' בטול הנפש במציאות אליו ית' שהוא להיות בחי' עפר ودומם לגבי اور א"ס ב"ה.¹¹

و برای آن که نورِ عشق از نورِ بی پایان (اور אין סוף, Or Ein Sof)، که مبارک باد، بر نفیس آدمی بتابد، [آدمی] باید در حالتِ خودنفی گری (ביטול, bittul) خود هستیِ نفس در برابرِ او، که مبارک باد، باشد؛ یعنی [همچون] خاک و ماده بی جان در برابرِ نورِ اور אין סוף، که مبارک باد، باشد.

پاسخ، **بیטול** است: نفس باید از احساسِ هستیِ مستقلِ خویش دست بردارد و در برابرِ ه' همچون خاک یا ماده ای بی جان شود. تنها آن گاه است که عشقی برخاسته از نورِ بی پایان می تواند در آن بتابد.

3 וכמאמר ונפשי כעפר¹² לכל תהיה והוא בחי' עפר אשר בקרקע המשכן¹³ וע"י זה תהיה נפשו מכוון

ומשכן לאור באור א"ס ב"ה להיות בבחי' בצלמנו בציור האברים אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'

چنانکه در این گفته آمده است: «و جانم برای همگان چون خاک باشد»؛ و این مرتبۀ «خاکی است که بر زمین خیمۀ اجتماع است». و از این راه، جان او جایگاه و سکونتگاهی برای نور، در نور بی‌پایان (اور אין سوف، Or Ein Sof) – که متبارک است – می‌شود، تا در حالت «به صورت ما» باشد؛ در قالب اندامها: عشق و هیبت (אהבה وיראה، ahavah veyirah) و غیره، و اندیشه، گفتار و کردار و غیره.

دعای پایانی عمیده می‌خواهد: «و جانم برای همگان چون خاک باشد»؛ و تورات از خاک روی زمین خیمۀ اجتماع سخن می‌گوید. جانی که خود را چون آن خاک می‌سازد، برای نور بی‌پایان سکونتگاهی می‌شود و «اندامهای» آن – عشق و هیبت، و جامه‌های اندیشه، گفتار و کردار – «صورت» الهی را به خود می‌گیرند.

מחשבה דו"מ [דבור ומעשה] כו' וזהו בחינת יפת תאר שיתארו במ כל המדות בשלימותן¹⁴ וביופין כמו שהם למעלה כו'.

و این مرتبۀ «صورت زیبا» (یפת تאר، yefas to'ar) است: اینکه همه صفات در آنها به کمال و زیبایی خود صورت بگیرند (سیتاارو، yesoaru)، چنانکه در عالم بالا هستند و غیره.

این همان «صورت زیبا» (یפת تار) است: همه صفات در جان صورت می‌گیرند (سیتاارو، از ریشه‌ای مشترک با تار)، کامل و زیبا، چنانکه در عالم بالا هستند.

4 וזהו ורחל היתה יפת תאר שבחי' יפת תאר זה הוא ע"י בחי' רחל שהוא כמ"ש וכרחל לפני גוזזיה כו'.

و این [معنای] «و راحیل (رحل) خوش‌اندام بود» است: این مرتبۀ «خوش‌اندami» از طریق مرتبۀ راحیل حاصل می‌شود؛ چنانکه نوشته شده است: «و چون میشی در برابر پشم‌چینانش»، و غیره.

«خوش‌اندami» راحیل از آن سرچشمه می‌گیرد که او راحیل است: میشی خاموش. خودنهی‌گری (بیتول، bittul) است که صفات خوش‌ساخت را در نفس پدید می‌آورد.

אך כ"ז [כל זה] הוא בחי' חיצוניות שהם אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' ומחשבה דבור ומעשה כו' אבל בחי' פנימית הוא בחי' רעותא דלבא שהוא בחי' הארה מפנימית אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה¹⁵ כו'

بااین‌همه، همه اینها مرتبه بعد بیرونی (חיצוניות، chitzoniyus) است؛ یعنی عشق و هیبت (אהבה ویرאה، ahavah veyirah) و غیره، و اندیشه، گفتار و کردار و غیره. اما بعد درونی (پنمیوت، pnimiyus)، مرتبه خواست دل (رעותא دل‌بא، re'usa deliba) است؛ یعنی مرتبه‌ای از پرتوی بعد درونی نور بی‌پایان (اور אין سوف، Or Ein Sof)، که متبارک است و هیچ اندیشه‌ای به او دست نمی‌یابد و غیره.

عشق و هیبت، و نیز اندیشه، گفتار و کردار، همچنان بعد بیرونی نفس‌اند. بعد درونی آن «خواست دل» (رעותא دل‌بא) است؛ اشتیاقی فراتر از استدلال، که بازتاب‌دهنده بعد درونی نور بی‌پایان است؛ نوری که هیچ اندیشه‌ای به آن دست نمی‌یابد.

ובהארה זו שמשם לכנס"י [לכנסת ישראל] נק' יפת מראה שהוא זיו הקלסתר פנים¹⁶ שלכן נק' בשם פנים שהפנימיות מתגלה בו כמו צהבו פניו¹⁷ כו' והוא ענין מ"ש יאר ה' פניו כו'.¹⁸

و به‌واسطه این پرتو که از آنجا به جماعت اسرائیل [می‌رسد]، آن را «خوش‌چهرگی» می‌نامند؛ یعنی فروغ چهره. ازاین‌رو آن را «چهره» (پנים، panim) می‌نامند، زیرا بعد درونی (پنمیوت) در آن آشکار می‌شود؛ چنان‌که در عبارت «چهره‌اش درخشد» و غیره. و این معنای آن چیزی است که نوشته شده است: «باشد که ه' چهره‌اش را بتاباند»، و غیره.

وقتی این پرتو درونی به جماعت اسرائیل می‌رسد، «خوش‌چهرگی» نامیده می‌شود؛ یعنی فروغ چهره. در عبری، واژه «چهره» (پנים، panim) و «بعد درونی» (پنمیوت) هم‌ریشه‌اند، زیرا چهره آنچه را در درون است نشان می‌دهد؛ همان‌گونه که چهره از شادی «می‌درخشد». این همان برکت کاهنان است: «باشد که ه' چهره‌اش را بتاباند».

بخش 3 • 511

ندانستن و راهنمایی گله

5 וכדי שתהא כנ"י [כנסת ישראל] מקבלת בחי' והארה זו הוא ג"כ מחמת בחי' רחל. והוא בחי' ובכל מאדך¹⁹ כו'

و اینکه جماعت اسرائیل این مرتبه و این پرتو را دریافت کند نیز به‌واسطه مرتبه راحیل (رحل) است.

دریافت پرتو درونی نیز به خصلت خودنفی‌گری (بیטול، bittul) راحیل وابسته است.

שע"י זה נמשכה ההארה העליונה ההיא מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כו' וכמ"ש ומתחת זרועות עולם.^{20, 21}

و این همان مرتبه «با تمام نیرویت» (מאדך, me'odecha) و مانند آن است؛ به واسطه آن، آن پرتو برین از بلندترین همه مراتب تا پایین ترین همه مراتب فرود کشیده می شود و مانند آن؛ چنان که نوشته شده است: «و در زیر، بازوان جاودان است.» این خودنقیری، «با تمام نیرویت» (me'odecha) است؛ یعنی خدمت به ה' فراتر از حدهای طبیعی خویش، و این پرتو برین را تا پایین ترین مراتب فرود می کشد. آیه «و در زیر، بازوان جاودان است» برای نشان دادن رسیدن این نور تا پایین ترین مراتب آورده شده است.

וזהו היפה בנשים. פי' בחי' יפת תאר ויפ"מ [יפת מראה] הנ"ל. וז"ש [וזהו שכתוב] ام لا تدعی לך. פי' שלא נמשך בחי' היפה בנשים הנ"ל בבחי' דעת שלימה

و این است «زیباترین در میان زنان»؛ یعنی مرتبه «اندام زیبا» و «چهره زیبا» که پیشتر گفته شد. و این است معنای آنچه گفته شده: «اگر خودت ندانی»؛ یعنی مرتبه «زیباترین در میان زنان» که پیشتر گفته شد، در حالت شناخت کامل به پایین کشیده نمی شود.

«زیباترین در میان زنان» به دو گونه زیبایی اشاره دارد که همین جا شرح داده شد. «اگر ندانی» یعنی این زیبایی با شناخت (דעת, Daas) کامل به درون شخص کشیده نمی شود؛ شناختی ژرف که فهم را به حرکت دل درمی آورد.

(וכעין מ"ש במ"א²² שיש נשמות שנק' זרע אדם²³ שיש בהן בחי' דעת חזק והן נשמות דאצי' וכמו נשמת רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי]²⁴. ויש שנק' זרע בהמה שאין בו בחינת דעת והיינו

نظیر آنچه در جایی دیگر توضیح داده شده است: برخی جانها «نسل انسان» نامیده می شوند؛ در آنها مرتبه ای نیرومند از شناخت وجود دارد و آنها جانهای عالم صدور (אצילות, Atzilus) هستند، مانند جان ربی شمعون بار یوحای (רבי שמעון בר یוחאי). و برخی «نسل حیوان» نامیده می شوند که در آنها مرتبه شناخت وجود ندارد؛

ادمو"ר הזקן در این توضیح داخل پراتز می افزاید: برخی جانها که «نسل انسان» نامیده می شوند، شناختی نیرومند دارند؛ اینها جانهای عالم صدور هستند، مانند جان ربی شمعون بار یوحای. برخی دیگر «نسل حیوان» نامیده می شوند و شناختی ندارند؛ این تعبیرها از گفته یرمیا درباره «افشاندن خانه اسرائیل... با نسل انسان و نسل حیوان» گرفته شده اند.

כמו נשמות שלנו דבי"ע ואין הפירוש שאינו יודע ומבין רק שלא נמשך מזה התפעלות אמיתית ואינו נזון מן ההתבוננות כו' וזהו אם לא תדעי לך ופי' לך מובן ממ"ש ע"פ עיני כל).²⁵

یعنی مانند جان‌های ما که از عوالم آفرینش (בריאה, Beriah), صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (עשיה, Asiyah) هستند. مقصود این نیست که شخص نمی‌داند و نمی‌فهمد، بلکه فقط این است که از این شناخت، برانگیختگی حقیقی پدید نمی‌آید و شخص از تأمل خویش تغذیه نمی‌کند و مانند آن. و این است معنای «اگر خودت ندانی»؛ معنای «برای خودت» نیز از آنچه درباره‌ی آیه «چشمان همگان» توضیح داده شده، فهمیده می‌شود.

جان‌های ما به عوالم فرودین آفرینش، صورت‌بخشی و عمل تعلق دارند. نداشتن شناخت به این معنا نیست که شخص نمی‌فهمد؛ بلکه فهم او احساس حقیقی پدید نمی‌آورد و تأملش جان را تغذیه نمی‌کند. برای فهم معنای «برای خودت»، ادمو"ר הזקן به مامار خود درباره‌ی «چشمان همگان به سوی توست» ارجاع می‌دهد.

אך זאת העצה היעוצה צאי לך בעקבי הצאן. צאן מלשון צאי²⁶ כלומר דבר היוצא דהיינו בחי' היוצא מלמעלה מסדר ההשתלשלות

اما این است پندی که داده شده است: «برای خودت، از پی گام‌های گله بیرون برو.» واژه «گله» (צאן, tzon) از واژه «بیرون برو» (צאי, tze'i) گرفته شده است؛ یعنی چیزی که بیرون می‌رود، و منظور همان مرتبه‌ای است که از فراسوی نظم زنجیره‌ی نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) بیرون می‌رود.

برای چنین شخصی، آیه این راهکار را می‌دهد: «از پی گله بیرون برو.» واژه «گله» (tzon) پیوندی دارد با «بیرون برو» (tze'i): چیزی که از مرتبه‌ای فراتر از زنجیره‌ی منظم عوالم بیرون می‌رود.

והוא בחי' צאן לבן לובן העליון²⁷ וכל העבודה שעבד יעקב ללבן שש שנים בצאן²⁸ הם בחי' שיתא סדרי משנה²⁹ כו'

و این مرتبه‌ی گله‌ی لابان (לבן)، یعنی سپیدی برین (לובן, loven)، است. و تمام کاری که یعقوب (יעקב) برای لابان انجام داد – «شش سال برای گله‌ات» – همان مرتبه‌ی شش ترتیب میشنا (משנה, Mishnah) است و مانند آن،

نام لابان به معنای «سفید» است و به سپیدی برین اشاره دارد؛ مرتبه‌ای فراتر از رنگ و تعریف. شش سالی که یعقوب گله‌ی لابان را می‌چراند، به شش ترتیب میشنا اشاره دارد.

שהם בחי' צאן שיצאו ונמשכו מענג העליון אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] אשר הוא בחי' ענג כמ"ש במ"א ותורה שבע"פ [שבעל פה] נק' פרט מלשון פרט ועוללות^{30, 31} שנמשכו שלא כסדר השתלשלות מעילה לעילה רק בדרך פרט ועוללות.

که همان مرتبۀ «گله» ای هستند که از لذت برین (תענוג, taanug) بیرون رفتند و از آن فرود کشیده شدند؛ [چنان که در برکت آمده است:] «که ما را با فرمان‌های خود تقدیس کرده است»؛ واژه «که» (אשר, asher) به مرتبۀ لذت اشاره دارد، چنان که در جایی دیگر توضیح داده شده است. و تورات شفاهی «جزئیات» (פרט, perat) نامیده می‌شود؛ این واژه از تعبیر פרט ועוללות (peret ve-olelos؛ انگورهای جدا افتاده و خوشه‌های کوچک) گرفته شده است، زیرا این‌ها نه به ترتیب زنجیره نزول عوالم، از علتی به علت دیگر، بلکه به شیوۀ انگورهای جدا افتاده و خوشه‌های کوچک فرود کشیده شدند.

ترتیب‌های میشنا، «گله‌ای» هستند که از لذت برین بیرون آمدند: یعنی خشنودی ה' از מצוות (mitzvos, فرمان‌های دینی). برکت مربوط به یک میتصوا این معنا را نشان می‌دهد؛ زیرا واژه asher در «که ما را تقدیس کرده است» به لذت اشاره دارد، چنان که در گفته لیا (לאה), be-oshri (באשרי؛ «در خرسندی من»)، نیز چنین خوانده می‌شود. تورات شفاهی «جزئیات» (perat) نامیده می‌شود؛ واژه‌ای برگرفته از peret، یعنی انگورهایی که هنگام برداشت، دانه‌دانه می‌افتند. قوانین آن یکی‌یکی فرود آمدند، نه گام‌به‌گام از میان زنجیرۀ عوالم.

بخش 4 • 6-7

توان یعقوب و توان ما

6 וזהו ויפרוץ האיש³² מאד מאד ויהי לו צאן רבות שהמשיך בחי' צאן רבות ע"י בחי' מאד מאד.

و این [معنای] «و آن مرد بسیار، بسیار فراتر رفت و گله‌های بسیار (rabbo, داشت» است: او مرتبۀ «گله‌های بسیار» را از طریق مرتبۀ «بسیار، بسیار» (מאד מאד, me'od me'od) به پایین کشاند.

آیه می‌گوید یعقوب (יעקב, Yaakov) «بسیار، بسیار فراتر رفت» (در ظاهر، بسیار ثروتمند شد) و گله‌های بسیاری داشت. آدمور هازاکن تعبیر «فراتر رفت» را به معنای شکافتن راهی رو به بالا می‌خواند، و «بسیار» دو بار تکرار شده (me'od me'od) را سبب گله‌های بسیار می‌داند.

כי בחי' ובכל מאדך³³ כו' הוא בחי' מאד שלך כל חד לפום שיעורא דיליה^{34, 35} משא"כ מאד סתם אבל מאד מאד הוא בחי' מאד לגבי כל הבחי' מאד.

زیرا مرتبۀ «و با تمام توان» (מאדך, me'odecha) و مانند آن، مرتبۀ «بسیار» خود توست، و هر کس به اندازه خودش؛ اما מאד به‌طور مطلق چنین نیست. ولی מאד מאد مرتبۀ «بسیار» نسبت به همه مراتب מאד است.

«با تمام توان» (me'odecha) یعنی «بسیار»ی که از آن خود هر شخص است؛ فراتر از حدود معمول او، اما همچنان متناسب با اندازه خودش. מאד מאד یعنی «بسیار»ی فراتر از هر یک از این اندازه‌ها.

ופי' הפסוק ויפרץ האיש מאד מאד לפי שפרץ והרבה למעלה ממדרגה למדרגה עד רום המעלות לפיכך הרבה להמשיך בחי' צאן מבחי' רבה וגבה מאד נעלה מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ממש.

ו معنא איה «آن مرد بسیار، بسیار فراتر رفت» این است: چون او از مرتبه‌ای به مرتبه دیگر راه گشود و بالا رفت، تا بلندای بلندترین مراتب، از این‌رو در پایین کشیدن مرتبه «گله» نیز فزونی یافت؛ از مرتبه «بزرگ (רבה, rabbah) و بسیار بلند»، والا و برتر از خود نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof)، مبارک باد.

يعقوب مرتبه پس از مرتبه راه گشود و تا بالاترین مرتبه پیش رفت. از این‌رو توانست «گله» را به پایین بکشد: نوری که از فراز زنجیره عوالم صادر می‌شود، از مرتبه‌ای که «بزرگ (rabbah) و بسیار بلند» نامیده شده، یعنی خود نور بی‌پایان؛ rabbah پژواکی از «بسیار» (rabbos) در تعبیر گله‌های بسیار است.

(ועיין מ"ש בפ' שלח בפ' טובה הארץ³⁶ מאד מאד)³⁷ ועי"ז המשיך ג"כ בחי' שפחות ועבדים.

(و بنگرید به آنچه در پاراشاس شلاخ (שלח) درباره معنای «سرزمین بسیار، بسیار خوب است» توضیح داده شده است.) و از این راه، مرتبه «کنیزان و خادمان» را نیز به پایین کشاند.

این عبارت داخل پرانتز خواننده را به شرح לקוטי תורה (לקוטי תורה) درباره «سرزمین بسیار، بسیار خوب است» ارجاع می‌دهد. يعقوب از طریق همین شیوه خدمت، مرتبه‌ای را نیز به پایین کشاند که آیه آن را «کنیزان و خادمان» می‌خواند.

והנה יעקב אבינו ע"ה [עליו השלום] לפי שהיה בחי' מרכבה המשיך בחי' צאן ע"י עבודתו וע"י עובדת דמקלות³⁸ (וכן עד"ז חפירת הבארות שהם המשכות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במקלות ובארות)

اکنون، يعقوب پدرمان، درود بر او باد، چون مرتبه ارايه بود، از طریق کار و خدمت خود و نیز از طریق عمل چوب‌ها، مرتبه «گله» را به پایین کشاند (و به همین ترتیب، کندن چاه‌ها نیز کشاندن نور بی‌پایان، مبارک باد، از طریق چوب‌ها و چاه‌هاست).

يعقوب «ارابه» بود: سراپا تسلیم اراده‌ی ه'، همان‌گونه که ارايه در اختیار سوارکارش است. از این‌رو کار و تلاش خود او، و حتی چوب‌های پوست‌کنده‌ای که پیش گله‌ها گذاشت، نور بی‌پایان را به پایین کشاند؛ کندن چاه‌ها به دست پدران نیز چنین کرد.

כי לפי שהיה במעלה ומדרגה העליונה מאד מאד היה יכול להמשיך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במעשה של עצמו שיהיו כל מעשיו משכן ומכון להשראת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

زیرا چون او در رتبه و مرتبه‌ای بسیار، بسیار بلند بود، می‌توانست نور بی‌پایان را با عمل خود به پایین بکشد، به گونه‌ای که همه کارهایش مسکن و جایگاهی برای آرام‌گرفتن نور بی‌پایان، مبارک باد، باشد.

به سبب رتبه يعقوب، هر کاری که می‌کرد، حتی عملی معمولی، به مسکنی برای نور بی‌پایان بدل می‌شد.

אבל אנו אין לנו זה אלא במה שמוכן כבר להיות שם המשכת אוא"ס [אור אין סוף] **ב"ה דהיינו בבחי' תומ"צ** [תורה ומצות] **הניתן לנו ונק' בעקבי הצאן בחי' עקביים סוף דרגון**

اما ما چنین نیرویی نداریم، مگر از طریق آنچه از پیش برای جایگاه کشاندن نور بی‌پایان آماده شده است؛ یعنی مرتبه تورات و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) که به ما داده شده‌اند. این همان چیزی است که «در پی گله» (בעקבי הצאן, ikvei hatzon) نامیده می‌شود: مرتبه پاشنه‌ها، یعنی پایین‌ترین مراتب؛

ما نمی‌توانیم این کار را با اعمال خود انجام دهیم. نور بی‌پایان را تنها از طریق آنچه **ה'** از پیش برای آن آماده کرده است به پایین می‌کشیم: تورات و **מצוות**، که «رد پای گله» (پاشنه‌های گله) نامیده شده‌اند؛ پایین‌ترین نقطه نور.

דהיינו توم"צ [تורה ומצות] **המלובשים בענינים גשמיים שעל ידם ورעי את גדיותך המה המזלות מלשון** **גד גדי וסינוק לא.**³⁹

یعنی تورات و **מצוות** که در امور جسمانی پوشیده‌اند و از طریق آن‌ها «بزغاله‌های را بچران» (רעי גדיותך, re'i gedyosayich)؛ مقصود از این بزغاله‌ها بروج (מזלות, mazalos) است، و این واژه از تعبیر «گد، گدی و سینوک لا» (גד גדי וסינוק לא, Gad, gadi, ve-sinok lo) گرفته شده است: «بخت، بخت من، خسته مشو».

تورات و **מצוות** در امور جسمانی پوشیده‌اند، و از طریق آن‌ها «بزغاله‌های را می‌چرانیم». واژه «بزغاله‌ها» (gediyos) را مرتبط با gad، به معنای «بخت» یا برج فلکی، می‌خوانند؛ چنان‌که در عبارت تلمودی «گد، گدی» آمده است. بنابراین بزغاله‌ها نماد بروج‌اند.

7 וכמו העורכים לגד שלחן⁴⁰ כי כל הדברים שבעוה"ז הם תחת המזלות מזל מחכים מזל מעשיר⁴¹ כו'.

و همان‌گونه که [در] «برای گد (بخت؛ گد, Gad) سفره می‌چینند». زیرا همه چیزهای این جهان زیر تأثیر بروج فلکی (مזלות, mazalos) قرار دارند: تأثیر فلکی (مزل, mazal) خردمند می‌سازد، **مزل** ثروتمند می‌کند و غیره.

اشعیا از کسانی سخن می‌گوید که «برای گد سفره می‌چینند»؛ گد، ایزد بخت است؛ این آیه تأیید می‌کند که **גד** به معنای **مزل** است. همه چیز در این جهان به واسطه بروج فلکی اداره می‌شود، چنان‌که تلمود می‌گوید: **مزل** خردمند می‌سازد و **مزل** ثروتمند می‌کند.

וכן ממגד תבואות שמש⁴² כתיב מזל השמש משפיע תבואות דהיינו תורה ומצות המלובשים בענינים **גשמיים הנתונים תחת המזלות.**

و نیز نوشته شده است: «از فراوانی محصول خورشید» (ממגד, mimeged)؛ تأثیر فلکی خورشید محصول به بار می‌آورد. یعنی آموزه‌های توراها (تורה, Torah) و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) که در امور جسمانی پوشیده‌اند و تحت نفوذ **مזלות** قرار دارند.

آیه «از فراوانی محصول خورشید» ریشه **גד** را نیز دربردارد و می‌گوید تأثیر فلکی خورشید محصول به بار می‌آورد. پس «بزغاله‌ها» همان توراها و میتصوتی هستند که در امور مادی پوشیده‌اند و زیر نفوذ بروج فلکی قرار می‌گیرند.

רעי ופרנס אותם מענג העליון על משכנות הרועים פי' רועים הם ז' רועים^{43, 44} אברהם יעקב משה⁴⁵ כו' ונק' רועים ע"ש [על שם] שממשיכין בחי' עונג העליון לכנס"י [לכנסת ישראל].

«بچران» و از لذت برین، «در کنار جایگاه‌های شبانان»، آنان را بپروران. مقصود این است: شبانان همان هفت شبان‌اند؛ ابراهیم (آברהם)، یعقوب (יעקب)، موسی (مשה) و دیگران. آنان را شبان می‌نامند، زیرا مرتبه / جنبه (בחینه، bechinah) لذت برین را به جماعت اسرائیل فرود می‌آورند.

«بچران» یعنی این میتصووت را با لذت برین، یعنی خشنودی⁴⁶ از آن‌ها، تغذیه کنند. این کار از راه «جایگاه‌های شبانان» انجام می‌شود: هفت شبان، ابراهیم، یعقوب، موسی و دیگران، که آن لذت را به جماعت اسرائیل فرود می‌آورند.

بخش 5 - 810

سکونتگاه‌های چوپانان

8 והנה האבות הן הן המרכבה.^{46, 47} אבל אנו אין לנו כח זה אלא במשכנות הרועים בחי' כלים מכלים שונים ויין מלכות רב⁴⁸ בחי' חסד דרועא ימינא הוא כלי לבחי' אברהם אוהבי⁴⁹ דהיינו מצות צדקה וחسد.

اکنون، پدران خود همان مرکب‌اند. اما ما چنین توانی نداریم، مگر از راه «مسکن‌های شبانان»: مرتبه ظرف‌ها، «ظرف‌هایی از گونه‌های گوناگون و شراب شاهانه به فراوانی». مرتبه مهر (חסد، Chesed)، بازوی راست، ظرفی است برای مرتبه ابراهیم (آברהם، Avraham)، «دوستدار من»؛ یعنی فرمان‌های دینی (מצוות، mitzvos) مربوط به صدقه و نیکوکاری.

پدران «مرکب»⁴⁶ بودند و یکسره تسلیم اراده او؛ از این رو می‌توانستند نور او را از راه هر کاری که انجام می‌دادند به پایین فرود آورند. ما فقط از راه «مسکن‌های شبانان» آن را فرود می‌آوریم: فرمان‌های دینی (מצוות) که ظرف‌هایی متناسب با ویژگی هر شبان‌اند؛ مانند صدقه و نیکوکاری که ظرف‌هایی برای ویژگی مهر ابراهیم، «بازوی راست»، هستند.

וכן שיתא סדרי משנה זרעים בחסד ונק' משכנות הרועים שם תרעה את גדיותך ועי"ז תזכה להגיע ולבא למדרגה גדולה מזו להיות על משכנות הרועים ולמעלה מבחי' משכנות דהיינו למקום הרועים עצמן:

همچنین، از میان شش ترتیب می‌شنا (משנה، Mishnah)، زراعی (זרעים، Zera'im) در حسد است. این‌ها «مسکن‌های شبانان» نامیده می‌شوند: آنجا بزغال‌های را بچران. از این راه، شایسته می‌شود که به مرتبه‌ای بزرگ‌تر از این برسی و بیایی: اینکه «بر فراز (על، al) مسکن‌های شبانان» باشی؛ بالاتر از مرتبه «مسکن‌ها»، یعنی در جایگاه خود شبانان.

به همین ترتیب، نخستین بخش می‌شنا، زراعی (بذرها؛ برکات و هدایای محصول زمین به فقرا و کاهنان)، با حسد متناظر است؛ فرمان‌های دینی (מצוות) و ترتیب‌های می‌شنا همان «مسکن‌ها»⁴⁹ هستند که در آن‌ها «بزغال‌های را می‌چرانی». از راه آن‌ها می‌توان از «مسکن‌ها» بر فراز رفت: واژه על در آیه، که معنای آشکارش «در کنار» است، به معنای «بالاتر از» خوانده می‌شود؛ یعنی جایگاه خود شبانان.

دو راه در خدمت به ه'

9 (ובכ"ז [ובכל זה] יובן הפסוק עבדתך ארבע עשרה שנה⁵⁰ בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך. כי הנה כתיב

וללבן שתי בנות⁵¹ שם ה' גדולה לאה ששרשה מבחי' ה' עלאה דשם הוי"ה.

(و با همه اینها، آیه فهمیده خواهد شد: «چهارده سال برای دو دخترت و شش سال برای گلهات به تو خدمت کردم.» زیرا نوشته شده است: «و لاوان (לבן) دو دختر داشت: نام دختر بزرگتر (הגדולה, ha-gedolah) لیا (لاה) بود»؛ [بخوانید: ه بزرگ] که ریشه‌اش از مرتبه ه بالایی نام چهارحرفی (ה', Havayah) است؛ «و نام دختر کوچکتر (הקטנה, ha-ketannah) راحیل (רחל) بود»؛ [بخوانید: ه کوچک] و غیره.

این پراکنش طولانی، سخنان یعقوب (יעקב) به لاوان (לבן) را توضیح می‌دهد: چهارده سال برای دو دختر و شش سال برای گله. آیه لیا را הקדלה، «بزرگتر»، می‌نامد؛ آن را می‌توان «ه بزرگ» خواند: ریشه لیا در ه بالایی نام چهارحرفی ه' است که نماینده فهم (בינה, Binah) است. راحیل، הקטנה، «کوچکتر»، «ه کوچک» است؛ یعنی ه پایینی که نماینده فرمانروایی (מלכות, Malchus) است.

ושם ה' קטנה רחל כו'. ונק' שכינתא עלאה ושכינתא תתאה. והם בחי' מקור נשמות דאצי'. כי بنשמות

דאצילות יש ג"כ ב' מדרגות. הא' הנק' אחים למקום. ויש שנק' בנים.

و آن دو را حضور الهی (שכינה, Shechinah) برتر و حضور الهی فروتر می‌نامند. آن دو مرتبه سرچشمه نفس‌های عالم صدور (אצילות, Atzilus) هستند؛ زیرا در میان نفس‌های عالم صدور نیز دو مرتبه هست: نخست، آنان که «برادران آن‌که همه‌جا حاضر است» نامیده می‌شوند؛ و گروهی نیز «پسران» نامیده می‌شوند.

لیا و راحیل حضور الهی برتر و حضور الهی فروتر نامیده می‌شوند؛ آن دو سرچشمه نفس‌های عالم صدور هستند، و این نفس‌ها نیز خود دو رتبه دارند: «برادران آن‌که همه‌جا حاضر است» و «پسران».

אך הנה ברחל כתיב ורחל באה עם הצאן⁵² אשר לאביה שהם נשמות דבי"ע שנק' זרע בהמה. וזהו אמ לא تدעי לך היפה בנשים דקאי על נשמות דבי"ע שנק' בהמה וצאן שלא יוכלו להמשיך בנפשם בחי' היפה כו'

اما دربارهٔ راحیل نوشته شده است: «و راحیل با گله‌ای آمد که از آن پدرش بود»؛ اینها نفس‌های عوالم آفرینش (בריאה, Beriah)، صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (عשיה, Asiyah) هستند که «بذر حیوان» نامیده می‌شوند. و این همان «اگر خودت نمی‌دانی، ای زیباترین زنان» است که به نفس‌های عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل اشاره دارد؛ نفس‌هایی که «حیوان» و «گله» نامیده می‌شوند و نمی‌توانند مرتبهٔ «زیباترین» را در نفس خود فرود آورند و به «زیبا در صورت و زیبا در چهره» برسند، زیرا نفسشان از مرتبه‌ای فروتر است و بدن و نفس حیوانی (נפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) آن را می‌پوشانند.

راحیل «با گله‌ای آمد که از آن پدرش بود»: گله، نفس‌های عوالم فروتر است که «بذر حیوان» نامیده می‌شوند. آیهٔ غزل‌ها دربارهٔ این نفس‌هاست؛ آنها نمی‌توانند زیبایی صورت و چهره را در خود فرود آورند، زیرا نفسشان از مرتبه‌ای فروتر است و بدن و نفس حیوانی آن را می‌پوشانند.

להיות יפת תאר ויפת מראה מחמת פחיתות נשמתם והסתר הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] וכמ"ש במ"א ע"פ וראית בשביה⁵³ אשת יפת תאר⁵⁴ כו' שבחי' זו דיפ"ת [דיפת תאר] הוא בגלות ושביה בנה"ב [בנפש הבהמית]. چنان‌که در جای دیگر دربارهٔ آیهٔ «و در میان اسیران زنی زیبا در صورت می‌بینی» و غیره توضیح داده شده است: این مرتبهٔ «زیبا در صورت» در تبعید و اسارتِ نفس حیوانی است.

در جای دیگر، این موضوع به آیهٔ تورات دربارهٔ «زنی زیبا در صورت» در میان اسیران پیوند داده شده است: زیباییِ نفس در اسارتِ نفس حیوانی گرفتار است.

אזי זאת העצה בחי' שש שנים בצאנך שהם שיתא סדרי משנה שהתורה נק' עוז ותושיה⁵⁵ שנותנת כח בנה"א [בנפש האלקית] ומתשת כח⁵⁶ הנה"ב [הנפש הבהמית] ועי"ז יוכלו ג"כ לבא לבחי' ורחל היתה יפ"ת [יפת תאר] כו'

پس این است چاره: مرتبهٔ «شش سال برای گله‌ات»، یعنی شش سداریم میشنا (משנה, Mishnah)؛ زیرا تورات «نیرو و توشیه» نامیده شده است؛ چراکه به نفس الهی (נפש האלקית, Nefesh Elohis) نیرو می‌دهد و نیروی نفس حیوانی را می‌فرساید (מתשת, mateshes). و از این راه، آنها نیز می‌توانند به مرتبهٔ «و راحیل زیبا در صورت بود» و غیره برسند.

راه چاره، «شش سال برای گله‌ات» از گفتهٔ یعقوب است؛ یعنی شش بخش میشنا. تورات «توشیه» نامیده شده است؛ تلمود این واژه را با mateshes، «نیرو را می‌فرساید»، پیوند می‌دهد: تورات به نفس الهی نیرو می‌بخشد و نفس حیوانی را تضعیف می‌کند، تا این نفس‌ها نیز بتوانند به «زیبا در صورت» برسند.

וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני⁵⁷ לבקש גילוי פנימית הלב וכיצד יבקש ויחפש אחריה את פניך ה' אבקש

چنانکه نوشته شده است: «دلم به تو گفت: "روی مرا بجوید"؛ یعنی باید در پی آشکارشدن بُعد درونی دل بود. و چگونه باید آن را جست و جو و پی گیری کرد؟ «روی تو، Havayah، را خواهم جست»:

مزمور از دل سخن می گوید که در پی روی ه' است؛ این همان آشکارشدن بُعد درونی دل است. پاسخ به این پرسش که چگونه باید آن را جست، این است: «روی تو، ه'، را خواهم جست».

דהיינו ע"י עסק התומ"צ [התורה ומצות] דאורייתא מחכמה נפקת⁵⁸ שהיא בחי' הארת פנימית הוי' חכמת אדם תאיר פניו^{60, 59} ועי"ז יאר הוי' פניו אתנו סלה. וכמ"ש במ"א ע"פ בחדש השלישי לצאת בני [בני ישראל] מארץ מצרים⁶¹ כו' וזהו ההילוך מלמטה למעלה.

یعنی با اشتغال به تورات و فرمان ها (מצוות، mitzvot)؛ زیرا تورات از حکمت (חכמה، Chochmah) سرچشمه می گیرد، که مرتبه تابش بُعد درونی Havayah است: «حکمت انسان چهره اش را نورانی می کند.» و از این راه، «باشد که Havayah چهره خویش را بر ما بتاباند، سیاه.» چنانکه در جای دیگر درباره آیه «در ماه سوم پس از بیرون آمدن بنی اسرائیل از سرزمین مصر» و غیره توضیح داده شده است. و این همان راه حرکت از پایین به بالا است.

آدمی با تورات و فرمان ها در پی روی ه' می رود، زیرا تورات از حکمت سرچشمه می گیرد، که نور درونی Havayah است، و «حکمت انسان چهره اش را نورانی می کند». این راه از پایین به بالاست: نخست عمل و مطالعه، و از رهگذر آنها عشق و هیبت (אהבה وיראה، ahavah veyirah) آشکار می شود.

משא"כ בנשמות עליונות ההילוך מלמעלה למטה תחלה ואהבת כו' ואח"כ והיו הדברים⁶² כו' וזהו ענין ארבע עשרה שנה שהם שבעה מדות עליונות שהן בחי' שבעה ושבעה מוצקות⁶³ כו' כמ"ש לקמן ע"פ כי עמד מקור חיים^{64, 65}.

اما درباره نفس های برتر، راه نخست از بالا به پایین است: ابتدا «و عشق بورزید» و غیره، و سپس «و این سخنان باید باشد» و غیره. و این معنای «چهارده سال» است: آنها هفت صفت برترند، یعنی مرتبه «هفت و هفت لوله» و غیره، چنانکه در ادامه درباره آیه «زیرا نزد توست سرچشمه زندگی» توضیح داده خواهد شد.

نفس های برتر راهی وارونه دارند: نخست عشق، و پس از آن تورات و فرمان ها. «چهارده سال» برای دو دختر، همان هفت صفت برتر است که دوبرابر شده اند، مانند «هفت و هفت لوله» در سخن زکریا (זכריה) که چراغ را تغذیه می کنند.

וזהו אמ לא تدעי כו' ע"ד ההילוך מלמעלה למטה אזי צאי כו' וכמ"ש ע"פ והתהלכתי בתוכם^{66, 67} כו' שיש שני בחי' הילוך בעבודת ה'.

و این [معنای] «اگر نمی‌دانی» و مانند آن است: در مسیر نزول از بالا به پایین؛ آن‌گاه «بیرون برو» و مانند آن. چنان‌که دربارهٔ آیه «و در میان شما گام خواهم زد» و مانند آن توضیح داده شده است: در خدمت ه' دو گونه مسیر وجود دارد.

«اگر نمی‌دانی... بیرون برو» در برابر مسیر نزول از بالا به پایین قرار دارد. آدمی"ر הזקן در جای دیگری توضیح می‌دهد که در خدمت ه' دو مسیر وجود دارد.

הא' לנשמות הצדיקים הגדולים שהילوכם ודרכם בקדש הוא כפי סדר ההמשכה מלמעלה למטה וכמ"ש בפרשת שמע ישראל⁶⁸ מתחלה ואהבת את⁶⁹ הוי' שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] ونמשך ע"י ההתבוננות שמע ישראל כו'

نخستین مسیر، ویژهٔ جان‌های صالحانِ بزرگ (צדיקים، tzaddikim) است؛ آنان که گام برداشتن و راهِ قدسی‌شان از ترتیبِ افاضه از بالا به پایین پیروی می‌کند. چنان‌که در بخشِ «بشنو، ای اسرائیل» نوشته شده است: نخست «و نامِ چهارحرفی (ה')، Havayah) را دوست بدارید»، که مرتبهٔ عشق و هیبت (אהבה وיראה، ahavah veyirah) است، و این مرتبه از راهِ تأمل در «بشنو، ای اسرائیل» و مانند آن افاضه می‌شود؛ سپس «و این سخنان ... باشد» و مانند آن، «و دربارهٔ آنها سخن بگویی» و مانند آن، که فرمانِ مطالعهٔ تورات است؛ و پس از آن، «آنها را به نشانه‌ای ببندی» که انجامِ فرمان‌ها (מצוות، mitzvos) است.

صالحانِ بزرگ (צדיקים) از ترتیبِ بالا به پایین پیروی می‌کنند؛ چنان‌که در شمع اسرائیل: تأمل («بشنو، ای اسرائیل») عشق و هیبت را پدید می‌آورد («و نامِ چهارحرفی (ה')، Havayah) را دوست بدارید»؛ سپس مطالعهٔ تورات می‌آید («دربارهٔ آنها سخن بگویی») و پس از آن، انجامِ عملیِ מצוות («آنها را به نشانه‌ای ببندی»).

ואח"כ והיו הדברים כו' ודברת במ⁷⁰ כו' שהוא מצות ת"ת ואח"כ וקשרתם לאות⁷¹ שהוא מעשה המצות. וזהו כסדר ההמשכה של שם הוי' ב"ה. י"ה הן בחי' דחילו ורחימו. ו' הוא בחי' תורה. ה' בחי' מצות.

و این مطابقِ ترتیبِ افاضهٔ نامِ ه' است که متبارک است: یود-هه (י"ה، yud-hei) مرتبهٔ هیبت و عشق است؛ واو (ו', vav) مرتبهٔ تورات؛ و هه (ה', hei) مرتبهٔ فرمان‌هاست.

این ترتیب با حروفِ نامِ ه' مطابق است: یود-هه برای هیبت و عشق، واو برای تورات، و ههٔ پایانی برای فرمان‌ها.

امנם יש ג"כ בחי' ב' והוא ההילוך מלמטה למעלה דהיינו לנשמות שאין כחן יפה להוליד אהוי"ר [אהבה ויראה] **מרוח בינתם כ"א ע"י הקדמת עסק התורה והמצות תחלה שמזה דוקא יקבלו הכח לבא לאהוי"ר** [לאהבה ויראה] **כו'.**

با این حال، مرتبه دومی نیز هست؛ یعنی مسیر از پایین به بالا. این مسیر ویژه جان‌هایی است که نیروی‌شان برای پدیدآوردن عشق و هیبت از روح فهم خودشان بسنده نیست، مگر آن‌که نخست به تورات و فرمان‌ها بپردازند؛ زیرا تنها از این راه نیرو می‌یابند تا به عشق و هیبت برسند و مانند آن.

مسیر دوم، از پایین به بالا، ویژه جان‌هایی است که نمی‌توانند عشق و هیبت را از فهم خود پدید آورند. آنان کار را با تورات و **מצות** آغاز می‌کنند و از این راه نیرو می‌یابند تا به عشق و هیبت برسند.

ועז"נ [ועל זה נאמר] **ام لا تدעי לך. שלא תוכל להמשיך ולהאיר בנפשך גילוי אהוי"ר** [אהבה وיראה] **מבחי' היפה בנשים הוא בחי' יפ"ת** [יפת תאר] **ויפ"מ** [יפת מראה] **המבואר למעלה אזי צאי לך בעקבי הצאן תחלה** **وهو כסדר ההילוך מלמטה למעלה):**

و درباره همین گفته شده است: «اگر خودت نمی‌دانی»؛ یعنی نمی‌توانی ظهور عشق و هیبت را از مرتبه «زیباترین زنان» – که مرتبه «صورت زیبا» و «چهره زیبا»یی است که در بالا توضیح داده شد – در جانت فرود آوری و روشن سازی؛ آن‌گاه نخست «برای خود، در پی گام‌های گله بیرون برو». این مطابق ترتیب مسیر از پایین به بالاست.

معنای آیه این است: اگر نمی‌توانی از راه تأمل، عشق و هیبت را در جانت روشن سازی، نخست از راه تورات و **מצות** «در پی گام‌های گله بیرون برو». این همان مسیر از پایین به بالاست.

در کار بندگی

اگر تأمل درباره **ה'** دل تو را بر نمی‌انگیزد، منتظر الهام نمان. با تورا و فرامینی که از پیش به تو داده شده‌اند آغاز کن: به مطالعه می‌شنا (مشنه) و کارهای نیک بپرداز؛ اینها نفیس حیوانی (**נפש הבהמית**, Nefesh HaBahamis) را تضعیف می‌کنند، نفیس الهی (**נפש האלקית**, Nefesh Elohis) را نیرومند می‌سازند و سرانجام تو را به عشق و هیبتی می‌رسانند که به‌تنهایی نمی‌توانستی به آن دست یابی.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا میش خاموش، نه تصویری از نیرومندی یا خرد، نام جماعت اسرائیل می‌شود؟
2. تفاوت «اندام زیبا» و «چهره زیبا» چیست، و چرا چهره جایی است که بعد درونی آشکار می‌شود؟
3. amar می‌گوید نداشتن شناخت به معنای نفهمیدن نیست. این سخن چه معنایی دارد و چگونه می‌توان آن را در خود بازشناخت؟
4. چگونه تورا و فرامین، با آنکه در امور مادی پوشیده‌اند، می‌توانند از مرتبه‌ای بالاتر از کل زنجیره عوالم سرچشمه بگیرند؟
5. آغاز کردن خدمت «از پایین به بالا» به جای آغاز از عشق، چه چیزی به دست می‌دهد و چه خطری در پی دارد؟

יادداشت‌ها

بند 1

1 אם לא תדעי לך

يادداشت می‌گوید که نسخهٔ دومی از این گفتار در آنجا چاپ شده است. آن نسخه، تحریر دیگری از همین گفتار است.

Song of Songs 7:2 שיר השירים ז:ב'

מה־יָפוּ פַעַמֶיךָ בְּנָעֲלִים בְּתִינְדִיב חֲמוּקֵי יָרְכֶיךָ כִּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יָדֶי אִמֶּךָ:

How beautiful are thy steps in sandals, O prince's daughter!
The roundings of thy thighs are like the links of a chain, The
work of the hands of a skilled workman

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

נוסחא שני' בסה"מ תקס"ד ע' יא. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע.
לכללות מאמר זה ראה סה"מ תרכ"ז (הוצאה שני' ע' קפח ואילך). פלח
הרמון שה"ש ז, ב. ד"ה זה בענין ורחל היתה יפת תואר מציין בלקו"ת פנחס
עח, ד. מוטות פז, ב. תצא לו, א. שה"ש יד, ב. כג, ד. ואתחנן ט, ד. תצא לה,
ד. לו, ב. תבא מב, ב. באוה"ת ואתחנן כרך ו ע' בירסז מציין לכאן.

2 אם לא תדעי לך

محبوبه از شبان خود پرسیده است که او گله‌اش را هنگام نیمروز کجا به
چرا می‌برد، و به او گفته می‌شود: اگر نمی‌دانی، ردّ پای گله را دنبال کن و
بزغاله‌هایت را کنار (על, al) خیمه‌های شبانان بچران. این همان آیه‌ای است
که سراسر این مقالهٔ حسیدی (ماמר, maamar) شرحش می‌دهد، و در بند
۸، واژهٔ al همچنین به معنای «بالای» سکونتگاه‌ها خوانده می‌شود.

Song of Songs 1:8 שיר השירים א:ח'

**אם־לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בְּנָשִׁים צֵאִי־לָךְ בְּעֶקְבֵי הַצֹּאן וְרַעֲי אֶת־גְּדֵי־תֶיךָ
עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים:**

If thou know not, O thou fairest among women, Go thy way
forth by the footsteps of the flock And feed thy kids, beside
the shepherds'tents

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

שה"ש א, ח.

3 ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה

توصیف تورا از راحیل (رحل)، در برابر لیا (لاہ). آلتز ربه (آدمو"ר הזקן)
دو عبارت آن را دو مرتبه از زیبایی در نفس می‌خواند.

Genesis 29:17 בראשית כ"ט:י"ז

וַעֲיִנִי לְאֶה רַבּוֹת וְרַחֵל הָיְתָה יִפְתַּת־תֹּאֵר וַיִּפֶּת מְרֹאֶה:

And Leah's eyes were weak; but Rachel was of beautiful form
and fair to look upon

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

בראשית כט, יז.

4 פי' יפת תואר

در آنجا (36b)، نفس در حالی که در بالا قرار دارد و ریشه‌اش در «ای ה'،
بزرگی و توانایی و شکوه از آن توست» است، «خوش‌اندام» نامیده
می‌شود؛ و نفس درون بدن «زنی خوش‌اندام» است که از آن دریافت

می‌کند. وظیفه آن است که او را از اسارت بیرون آورند، یعنی عقل و
عواطفِ خود او را، تا تنها برای ה' باشند.

يادداشت كهوت

ראה בלקו"ת בד"ה כי תצא בפ' אשת יפת תואר. וראה במאמרי אדה"ז
פרשיות ח"א ע' קסט. באוה"ת בראשית כרך ה תתקצה, א ההפרש בין יפה
תואר ויפה מראה. ספה"מ תרכ"ח ע' קה.

بند 2

5 והנה רחל

نسخهٔ خطی پیش از این می‌افزاید: «و برای فهم این موضوع در خدمت
ה': اکنون، راحیل.» این عبارت، توضیح را در چارچوب خدمتِ عملی به ה'
قرار می‌دهد.

يادداشت كهوت

בבוך 1824 נוסף קודם לזה: ולהבין ענין בעבודת ה': הנה רחל.

6 כרחל לפני גוזזי, נאלמה

يادداشت Kehot برای این عبارت به Isaiah 52:6 ارجاع می‌دهد.

Isaiah 52:6 ישעיהו נ"ב:ו'

يادداشت كهوت

ישע'י נב, ו.

7 נאלמה

نسخهٔ خطی واژهٔ «خاموش» را ندارد و در عوض می‌افزاید: «و او دو
مرتبهٔ یادشده در بالا را دارد: صورتی زیبا و ظاهری زیبا؛ و توضیح این
است: نوشته شده است.» این عبارت، راحیل را صریحاً به دو گونه زیبایی
پیوند می‌دهد.

يادداشت كهوت

בבוך 1824 ליתא. בבוך 1824 נוסף: והוא יש לה ב' בחי' הנ"ל שהם יפ"ת
ויפ"מ, וביאור הדבר: הנה כתיב.

8 נעשה אדם בצלמנו

اعلام ה' پیش از آفریدن انسان. «صورت» به‌منزلهٔ الگویی از صفات الهی
خوانده می‌شود که در نفس انسان بازتاب یافته‌اند.

Genesis 1:26 בראשית א':כ"ו

**וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְּדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וּבְבִהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ:**

And G-d said: 'Let us make man in our image, after our like-
ness; and let them have dominion over the fish of the sea,
and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all
the earth, and over every creeping thing that creepeth upon
the earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

בראשית א, כו.

9 ועל דמות הכסא

رؤياي حزقيال (يחزقאל) از صورتی انسان وار بر تخت. این رؤيا «به صورت ما» را به معنای صورت برین صفات توضیح می دهد.

Ezekiel 1:26 יחזקאל א' כ"ו

וממעל לרקיע אשר על-ראשם כמראה אבר-ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה:

And above the firmament that was over their heads was the likeness of a throne, as the appearance of a sapphire stone; and upon the likeness of the throne was a likeness as the appearance of a man upon it above.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

יחזקאל א, כו.

10 לך הוי"ה הגדולה והגבורה

داوود (דוד) هنگامی که هدایا برای معبد آورده می شوند، در حضور تمامی جماعت ה' را می ستاید: «از آن توست، نام چهارحرفی (הי, Havayah)، بزرگی و توانایی و زیبایی...». فهرست صفات الهی در این عبارت همان «صورت»ی است که هفت صفت نفس آن را بازمی تابانند.

I Chronicles 29:11 דברי הימים א כ"ט:יא

לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד פייכל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש:

Thine, O L-RD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in the heaven and in the earth is Thine; Thine is the kingdom, O L-RD, and Thou art exalted as head above all

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

اشعيا (ישعיהו) خدمتگزار ה' را وصف می کند که بی اعتراض رنج می برد؛ همچون بره‌ای که به کشتارگاه برده می شود و همچون میشی (rachel)، که در برابر پشم‌چینانش خاموش است. ماما، میش خاموش را هم نام و هم خصلت جماعت اسرائیل می گیرد: خودنهی گری آرام.

Isaiah 53:7 ישعיהו נ"ג:ז

נַעַשׂ וְהוּא נִעְנָה וְלֹא יַתְחַפֵּיז פִּשָּׁה לְשׁוֹכַח יוֹכַל וְכִרְחַל לִפְנֵי גִזְיָה נֶאֱלָמָה וְלֹא יִתְחַפֵּיז:

He was oppressed, though he humbled himself And opened not his mouth; As a lamb that is led to the slaughter, And as a sheep that before her shearers is dumb; Yea, he opened not his mouth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 3

12 וכמאמר ونפשי כעפר

تلمود این عبارت را در دعای پایانی یکی از حکیمان نقل می کند؛ دعایی که اکنون در پایان نماز غمیده (עמידה, Amidah) خوانده می شود. این عبارت الگویی است از اینکه روح خود را همچون خاک می سازد.

Berakhot 17a:4 ברכות י"ז א:ד

מר בריה דרבנא פי תרה מסים צלותיה אמר הכי: "אֵלֶּיךָ, נְצוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וּשְׁפֹתוֹתַי מִדְּבַר מַרְמָה, וְלִמְקַלְלֵי נַפְשִׁי תְּדוּם, וְנַפְשִׁי כְּעָפָר לִפְלִי תִּהְיֶה. פֶּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ, וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף נַפְשִׁי. וְתַצִּילֵנִי מִשְׁגַּע רָע, מִיָּצֵר הָרָע, וּמֵאִשָּׁה רָעָה, וּמִכָּל רָעוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לְבָא בְּעוֹלָם. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מִתְּרָה הֵפֶר עֲצָתָם וְקִלְקַל מַחְשְׁבוֹתָם. יְהִי לְרַצּוֹן אֲמִרִי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לִפְנֵיךָ ה' צוּרִי וְגוֹאֲלִי".

Mar b. Kabina used to add at the conclusion of his prayer : O my G-d ! (Guard my tongue from evil and my lips from speaking guile ; and to such as curse me let my soul be dumb, yea, let my soul be unto all as the dust. Open my heart to Thy Torah, and let my soul pursue Thy commandments. And do Thou deliver me from mishap, from the evil impulse, and from an evil woman and all evil which breaks forth to come upon the world ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ברכות יז, א. סיום תפלת שמו"ע. ראה אוה"ת ואתחנן כרך ו ע' ב'רסז. בלקו"ת אמור לח, ד מציין לכאן.

13 עפר אשר בקרקע המשכן

در حکم زن مظنون به زنا (סוטה, sotah)، ה' به موسی (משה) می فرماید که کاهن برای آبی که آماده می کند، از کف خیمه اجتماع خاک برمی گیرد. این مامار (maamar) فقط از این تصویر بهره می گیرد: خاکی که بر کف سکونتگاه ه' قرار دارد؛ همان گونه که روحی که خود را خاک می سازد، سکونتگاهی برای نور بی پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) می شود.

Numbers 5:17 במדבר ה' י"ז

וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיָּם קֹדְשִׁים בְּכִל־חֶרֶשׁ וּמִי־הַעֲפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּקֶּרֶעַ הַמִּשְׁכָּן יִקַּח חֶכְהוֹ וְנָתַן אֶל־הַמִּים:

And the priest shall take holy water in an earthen vessel; and of the dust that is on the floor of the tabernacle the priest shall take, and put it into the water

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

במדבר ה, יז.

14 וזהו בחינת יפת תואר שיתארו במ כל המדות בשלימותן

یادداشت می گوید که این عبارت در آنجا نقل شده است.

یادداشت كهوت

מובא באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'רסז.

بند 4

15 دلית מחשבה תפיסא ביה

از دعای آغازین الياهو (الیهو) در تیکونی زوهار (תיקוני זוהר): هیچ اندیشه‌ای نمی تواند ه' را به هیچ وجه دریا بد. این عبارت نشان می دهد که بُعد درونی نور بی پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) فراتر از فهم است.

Tikkunei Zohar 17a:10-12 תקוני זוהר י"ז א:י-י"ב

אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה תפיסא בך כלל. אנת הוא דאפיקת עשר תקונין. וקרינן לון עשר ספירן. לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין. ועלמין דאתגליין. ובהון אתכסיאת (נ"א אתכסיא) מבני נשא. ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון. ובגין דאנת מלגאו. כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר. אתחשיב ליה כאלו אפריש בך.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

16 רעותא דלבא . . הקלסתר פנים

آنجا (29c)، ذیل عبارت «پیری تاج زیبایی است»، گفته می شود که دل درونی، یعنی «نہانگاہای دل»، با عقل چون «دو یاری که هرگز از هم جدا نمی شوند» یکی می شود، اما دل بیرونی چنین نیست؛ این همان «فروغ

بند 5

19 ובכל מאדך

دعای «שמע» (שמע, Shema; «بشنو») فرمان می‌دهد که ه' را «با تمام توان» دوست بداری. در اینجا، خودسپاری فراتر از حدود خویش است که نور برین را به پایین فرومی‌کشد.

Deuteronomy 6:5 דברים ו:ה'

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

20 ומתחת זרועות עולם

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

دברים לז, כז.

21 ומתחת זרועות עולם

موسی (مשה)، هنگامی که پیش از مرگش اسرائیل را برکت می‌دهد، می‌گوید: «ه' ازلی پناهگاه است و در زیر، بازوان جاودان قرار دارند.» این گفتار (مامار, maamar) به آن برای بیان نوری علوی استناد می‌کند که از بالاترین همه مراتب تا خود پایین‌ترین مرتبه می‌رسد.

Deuteronomy 33:27 دברים ל"ג:כ"ז

מַעַנֶה אֱלֹהִי קֶדֶם וּמִתַּחַת זְרֻעֹת עוֹלָם וַיִּמְרָשׁ מִפְּנֵיךְ אוֹיֵב וַיֹּאמֶר הֵשִׁמְד:

The eternal G-d is a dwelling-place, And underneath are the everlasting arms; And He thrust out the enemy from before thee, And said: 'Destroy

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

22 וכעין מ"ש במ"א

در آنجا (74d)، درباره «نسل انسان و نسل حیوان» در گفته یرمیا آمده است که نسل انسان، جان‌های عالم صدور هستند که شناختشان ادراکی محسوس است، گویی می‌بینند؛ و نسل حیوان، جان‌های عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل هستند - تقریباً همه جان‌های نسل‌های ما. آنان عظمت ه' را از کتاب‌ها و آموزگاران می‌فهمند، اما این فهم برایشان همچون شنیدن است، نه دیدن. موسی (مשה)، یکی از هفت چوپان، شناخت را حتی در آن‌ها نیز فرود می‌آورد.

یادداشت كهوت

ראה לקמן ר"פ משפטים.

23 זרע آدم

ه' از طریق ارمیا (یرمیا) وعده می‌دهد که خاندان اسرائیل و خاندان یهوذا (یهודה) را بار دیگر «با بذر انسان و بذر حیوان» بکارد؛ یعنی سرزمین را از مردم و دام‌ها پُر کند. آموزه‌های حسیدی (חסידות, Chassidus) این دو را دو رتبه از ارواح می‌داند؛ در اینجا، مقصود ارواح دارای شناخت (دעת, Daas) و ارواح فاقد آن است.

Jeremiah 31:27 ירמיהו ל"א:כ"ז

הנה ימים באים ואנסי' וזרעתי את־בית ישראל ואת־בית יהודה זרע

אדם וזרע בהמה:

Behold, the days come, saith the L-RD, that I will sow the house of Israel and the house of Judah with the seed of man, and with the seed of beast

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

چهره» در عبارت «باشد که ه' چهره‌اش را بتابد» است. ازاین‌رو بُعد درونی در چهره، به صورت «خوش‌چهرگی»، نمایان می‌شود.

وهיינו כמ"ש בדי"ה בכ"ה בכסליו [לקמן כט, ג] שפנימי' הלב מתאחדת עם המוח בבחי' תרין ריעין דלא מתפרשין, ומאיר גילוי המוח להתאחד עם פנימית הלב וחכמת אדם תאיר פניו דוקא ע"כ בחי' זו יפ"מ (אוה"ת וישלח כרך ה תתעט, ב).

17 כמו צהבו פניו

تعبیر تلمود برای چهره‌ای که از شادی می‌درخشد. این نشان می‌دهد که چهره حالت درونی را آشکار می‌کند.

Pesachim 113b:1 פסחים קי"ג ב:א'

תני תנא קמיה דרבא ורב ספרא, צהבו פניו דרב ספרא. אמר לו רבא: לא כגון מר, אלא כגון רב חנינא ורב אושעיא דהו' אושעפי דארעא דישׁרׁאל, והו' יתבי בשוקא דזונות, ועבדי להו' מסאני לזונות, ועיילי להו'. אינהו מסתפלי בהו', ואינהו לא מדלו' עינייהו לאיסתפולי בהו'. ומומקניהו קמי: בחייהו רבנו קדישי דבארעא דישׁרׁאל.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Nedarim 49b נדרים מ"ב ב

Menachot 18a:5-6 מנחות י"ח א:ה-ו'

אמר לו כשר ערבית אמר לו כשר שחרית אמר לו כשר צהריים אמר לו כשר מנחה אמר לו כשר אלא שר' אליעזר פוסל צהבו פניו של יוסף הבבליא אמר לו יוסף כמדומה אני שלא כיווננו שמועתינו עד עתה אמר לו רבי הן אלא שר' יהודה פסול שנה לי וחזרתי על כל תלמידיו ובקשתי לי חבר ולא מצאתי עכשיו ששנית לי פסול החזרת לי אבידתי

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

Chullin 7b:4-5 חולין ז' ב:ד-ה'

שמע רבי נפק לאפיה אמר ליה רצונך סעוד אצלי אמר לו הן צהבו פניו של רבי אמר לו כמדומה אתה שמודר הנאה מישׁרׁאל אני ישראל קדושים הן יש רוצה ואין לו ויש שיש לו ואינו רוצה וכתוב (משלי כג, ו) אל תלחם [את] לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו כי כמו שער בנפשו כן הוא אכול ושתה יאמר לך ולבו בל עמך ואתה רוצה ויש לך

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

یادداشت كهوت

פסחים ק"ג, ב. נדרים מט, ב. מנחות יח, א. חולין ז, ב. ירושלמי שבת פ"ח ה"א. שבת פ"י ה"א. פסחים פ"י ה"א. ובסה"מ תקס"ד ע' יב מפרש "הכוונה הוא שנתגלה בפנים מבחי' ההעלם העצמי שלו, מפני שזה יתרון המעלה בפנים מכל האברים שאין גילוי ההעלם בשום אבר זולת הפנים". ובלקו"ת צו ט, א. במדבר יא, ד. מסעי צג, ב "אור החכמה והשכל מאיר פניו ממש".

18 יאר ה' פניו

ه' به هارون (אהרן) و پسرانش می‌گوید که اسرائیل را چنین برکت دهند: «باشد که ه' چهره خود را بر شما بتابد.» در اینجا، درخشش «چهره» ه', آشکار شدن بُعد درونی او برای جماعت اسرائیل است.

Numbers 6:25 במדבר ו:כ"ה

יאר ה' פניו אליך ויחנך:

The L-RD make His face to shine upon thee, and be gracious unto thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

במדבר ו, כה.

24 וכמו נשמת רשב"י

در آنجا گفته می‌شود که ربی شمعون بار یوحای جان عالم صدور داشت که در بدن او در پایین پوشیده بود و از الوهیت بودن بازنیستاد. توضیح می‌دهد که جان عالم صدور خود الوهیت است، برخلاف جان‌هایی که در عالم آفرینش به صورت موجودی جداگانه پدید می‌آیند.

یادداشت کھوت

ראה לקו"ת שה"ש יט, ג "שהי' לו נשמה דאצילות מלובשת ממש בהגוף שלו למטה ממש וע"ד מ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיהו שאף לאחר שירדו הנר"ג דאצילות לעוה"ז לצדיקים הראשונים אפשר שלא נשתנו מהותן להיות דבר נפרד מאלקות כו". ובפי' מטות פז, ד "מצד שרש מעלת נשמתו שהי' מעלה מ"ן בבחי' גבוה מאד". ובארוכה בד"ה להבין ענין רשב"י תשמ"ה (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ב ע' שא).

25 ע"פ עיני כל

آن امامار (85b) توضیح می‌دهد که «شناخته‌شده در دروازه‌ها» به چیزی اشاره دارد که هر شخص «در دل خود می‌سجد»: تأملی که در ذهن می‌ماند فقط بینه است؛ اما تأملی که نورش به دل می‌رسد و دل آن را احساس می‌کند، «دروازه‌های بینه» نامیده می‌شود. این موضوع به معنای «برای خودت» مربوط است؛ شناختی که به خود شخص می‌رسد.

یادداشت کھوت

ראה לקו"ת מטות פה, ב. מאמר אדמו"ר הזקן תקס"ח ע' גד ואילך. הנחות הר"פ ז"ל ע' פה. וראה בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע לדף הנ"ל.

26 צאן מלשון צאי

Torah Chaim, امامارهای تורה اور را بسط می‌دهد؛ یادداشت به نظیر آن در توضیح واژه tzon به معنای «بیرون‌رفتن» ارجاع می‌دهد.

یادداشت کھوت

ראה גם תו"ח כאן לה, ב. אוה"ת וישלח רכח, א. אוה"ת שה"ש א'קכה.

27 לובן העליון

در آنجا (68d) گفته می‌شود که Yom Kippur بُعد درونی اراده' ה' را برمی‌انگیزد، بالاتر از حروف نام، جایی که گناه اصلاً جایی ندارد («سروی در Levanon»). جامه‌های سفید کاهن بزرگ در Yom Kippur نیز گناهای اسرائیل را سفید می‌کنند. آن مرتبه پاک‌کننده سپیدی، که فراتر از مراتب منظم است، همان «سپیدی برین» است که نام Lavan به آن اشاره دارد.

یادداشت کھوت

ראה לקו"ת יוה"כ סה, ד.

28 שש שנים בצאנך

יעقوب (יעקב) به لابان (לבן) می‌گوید که شش سال برای گله او کار کرده است. آلتز ربه (آدمو"ר הזקן) شش سال را به شش بخش می‌شنا (משנה, Mishnah) تعبیر می‌کند.

Genesis 31:41 برآשית ל"א:מ"א

זְהִילִי עֶשְׂרִים שָׁנָה בְּבֵיתְךָ עֲבָדְתִּיךָ אֶרְבַּע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּשֵׂתִי בְנֵתִיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנְךָ וַתַּחֲלֶךְ אֶת־מִשְׁכָּרְתִּי עֶשְׂרֵת מָנִים:

These twenty years have I been in thy house: I served thee fourteen years for thy two daughters, and six years for thy flock; and thou hast changed my wages ten times

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 שש שנים . . . שיתא סדרי משנה

یادداشت کھوت به زوهار (Zohar) استناد می‌کند که در اینجا شش سال را با شش بخش می‌شنا پیوند می‌دهد.

Zohar II, 115a זח"ב קטו, א

یادداشت کھوت

ראה גם זח"ב קטו, א.

30 מלשון פרט ועוללות

Tzemach Tzedek (הצמח צדק) یادآور می‌شود که peret به انگورهایی گفته می‌شود که هنگام برداشت می‌افتند، چنان‌که می‌شنا در (7:3) Peah توضیح می‌دهد، و این موضوع را به تفصیل بررسی می‌کند.

یادداشت کھوت

באוה"ת וישלח רכח, א מציין "כי פרט היינו הנושר בשעת הבצירה כמבואר במשנה ג' פ"ז דפ"א" וראה שם בארוכה.

31 פרט ועוללות

میشنا، پرت (פרט, peret) را دانه‌های انگوری تعریف می‌کند که هنگام برداشت فرو می‌افتند و برای فقرا باقی می‌مانند. آلتز ربه این تصویر را درباره احکامی به کار می‌گیرد که یکایک فرود می‌آیند.

Mishnah Peah 7:3 משנה פאה ז':ג'

אִיזְהוּ פָּרֵט, הַנוֹשֵׁר בְּשַׁעַת הַבְּצִירָה. הִנֵּה בּוֹצֵר, עֵקֶץ אֶת הָאֶשְׁכּוֹל, הַסָּבֵב בְּעֵלִים. נָפַל מִיָּדוֹ לְאַרְץ וְנִפְרַט, הָרִי הוּא שֶׁל בַּעַל הַבֵּית. הַמְּנִיחַ אֶת הַפְּלִקְלָה תַּחַת הַגֶּפֶן בְּשָׂעָה שֶׁהוּא בּוֹצֵר, הָרִי זֶה גּוֹזֵל אֶת הָעֲנָנִים, עַל זֶה נֶאֱמַר (מְשָׁלִי כב) אֵל תִּסַּק גְּבוּל עוֹלָם:

What is peret? [Grapes] which fall down during the harvesting. If while he was harvesting [the grapes], he cut off an entire cluster by its stalk, and it got tangled up in the [grape] leaves, and then it fell from his hand to the ground and the single berries were separated, it belongs to the owner. One who places a basket under the vine when he is harvesting [the grapes], behold he is a robber of the poor. Concerning ... him it is said: "Do not remove the landmark of those

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

بند 6

32 ויפרוץ האיש

در پایان سال‌هایی که یعقوب (יעקب) نزد لابان (לבן) گذراند، «بسیار، بسیار فزونی یافت» و گله‌های فراوان، کنیزان و خادمان، شتران و الاغ‌ها داشت. در معنای ساده، ویפרץ (vayifrotz) یعنی ثروتمند شد؛ اما این מאמר (maamar) آن را به معنای «به‌سوی بالا رخنه‌کردن» می‌خواند: خدمتی فراتر از هر اندازه.

Genesis 30:43 برآשית ל':מ"ג

וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי־לּוֹ צֹאן רְבוֹת וּשְׁפָחוֹת וְעֲבָדִים וְגַמְלִים וְחֲמֹרִים:

And the man increased exceedingly, and had large flocks, and maid-servants and men-servants, and camels and asses

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

برآشית ל', מג.

33 ובכל מאדך

عشق به ה' «با تمام توانت»، که در اینجا به معنای به‌کارگرفتن نهایتِ توانِ هر شخص فهمیده می‌شود.

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

וְאַהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

نشان دادن این نکته نقل می کند که גד (gad) به معنای بخت، یعنی مزل (mazel)، است.

Shabbat 67b:1-2 שבת ס"ז ב:א'-ב'

האומר "גד גדי, וסנוק לא אשפי ובושפי" — יש בו משום דרכי האמורי. רבי יהודה אומר: "גד" אינו אלא לשון עבודה זרה, שנאמר: "הערכים לגד שלחן". הוא בשמה והיא בשמו — יש בו משום דרכי האמורי.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

ראה שבת סז, ב. וראה ארה"ת ויחי שפב, א — פרש"י התמזל מזלי.

بند 7

40 העורכים לגד שלחן

اشعيا (ישעיהו) کسانی را نکوهش می کند که برای گاد (גד, Gad), ایزد بخت، سفره می گسترانند. این نشان می دهد که واژه «گاد» به معنای بخت (مزل, mazel) است.

Isaiah 65:11 ישעיהו ס"ה:י"א

ואתם עזבי ה' השבחים את־ה' קדשי הערכים לגד שלחן והממלאים למני ממסד:

But ye that forsake the L-RD, That forget My holy mountain, That prepare a table for Fortune, And that offer mingled wine in full measure unto Destiny

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ישע"י סה, יא.

41 مزل מחכים مزل معشیر

گفته تلمود که مزل حکمت و ثروت می آورد. این نشان می دهد که امور این دنیا زیر نفوذ مزلوت قرار دارند.

Shabbat 156a:12-13 שבת קנ"א א:י"ב-י"ג

אתמר, רבי חנינא אומר: מزل מחכים, מزل מעשיר, ויש מزل לישראל. רבי יוחנן אומר: אין מزل לישראל. ואוצא רבי יוחנן לשעמיה, דאמר רבי יוחנן: מניין שאין מزل לישראל? שנאמר: "כח אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה" — הם יחתו, ולא ישראל. ואף רב סבר אין מزل לישראל, דאמר רב יהודה אומר רב: מניין שאין מزل לישראל? — שנאמר: "ויוצא אותו החוצה", אמר אברהם לפני הקדוש ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

42 ממגד תבואות שמש

برکت موسی (مשה) بر سرزمین یوسف (یوسف) با فراوانی خورشید. واژه מגد (meged) را مرتبط با גד (gad) می خوانند: مزل خورشید که محصول به بار می آورد.

Deuteronomy 33:14 דברים ל"ג:יד

וממגד תבואת שמש וממגד גרש ורחים:

And for the precious things of the fruits of the sun, And for the precious things of the yield of the moons

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

دברים לג, יד.

34 כל חד לפום שיעורא دیلیה

مقدمه تניא (تניא) از همان عبارت زهر استفاده می کند که هر کس به اندازه خودش درمی یابد.

Zohar I, 129b זח"א קנט, ב

یادداشت كهوت

בתניא בהקדמה, לקו"ת במדבר א, א מציין לזח"א קג, ב. וראה זח"א קנט, ב.

35 כל חד לפום שיעורא دیلیה

زوهار (زهر) درباره «شوهرش در دروازه ها شناخته می شود»: هر شخص ه' را متناسب با اندازه خود می شناسد. این متن واژه مآدך (me'odecha, «تمام توانت») را بیانگر سنجه ای شخصی می داند.

Zohar, Vayera 9:153-164 ספר הזהר, וیرא ט':קנ"ג-קס"ד

But of a truth the Holy One makes Himself known to every one according to the measure of his understanding and his capacity to attach himself to the spirit of Divine wisdom; and thus "Her husband is known", not "in the gates" (bische'arim), but, as we may also translate, "by measure", though a full knowledge is beyond the reach of any being

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

36 ב' שלח בפ' טובה הארץ

در آنجا (38b), دو بار آمدن «بسیار» به عوالم نهان و عوالم آشکار اشاره دارد؛ از طریق هر دو، نوره های برتر راه می گشایند و در پایین آشکار می شوند. چند سطر بعد، این مطلب به מצוות ی پیوند می خورد که با عمل جسمانی انجام می شوند؛ «خادم» ی که درباره اش گفته شده است: «برکشیده خواهد شد... و بسیار بلند» (גבה מאד, gavah me'od).

یادداشت كهوت

לקו"ת שלח לה, ב.

37 טובה הארץ מאד מאד

یوشع (יהושע) و کالب (כלב) گزارش دادند که سرزمین «بسیار، بسیار نیکو» است. لیکوتی توراه (لکوتی تורה) واژه تکرار شده آنجا را توضیح می دهد.

Numbers 14:7 במדבר י"ד:ז

ויאמרו אלי-כל-עדת בני-ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה טובה הארץ מאד מאד:

And they spoke unto all the congregation of the children of Israel, saying: "The land, which we passed through to spy it out, is an exceeding good land

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

38 ועיי עובדא דמקלות

یادداشت كهوت (Kehot) به زوهار درباره کار یعقوب با چوب های پوست کنده (براشیت 37:30-39) استناد می کند؛ کاری که این مامار آن را فرود آوردن نور بی پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) می شمارد.

Zohar I, 162a זח"א קסב, א

یادداشت كهوت

זח"א קסב, א. رאה ד"ה ויקח לו יעקב מקל תרצ"ט.

39 המה המזלות מלשון גד גדי וסינוק לא

از جمله کارهایی که تلمود آن ها را بعنوان «شیوه های اموریان» (خرافه) نهی می کند، گفتن «گد گدی و سینوگ لا» (Gad, gadi, ve-sinok lo)؛ «بخت، بخت من، خسته مشو» است. این مامار آن را فقط برای

43 פי' רועים הם ז' רועים

در آنجا (33c)، هفت چراغ منورا هفت گونه از بندگان ه' هستند که از هفت شبان برگرفته شده‌اند؛ شبانانی که همه جان‌های یهودی را پرورش می‌دهند (هر نفس از هر هفت تن بهره می‌گیرد، اما یکی از صفات در آن نیرومندتر است). هفت شبان میخا (میכה) همان «ابراهیم، یعقوب، موسی» ی تلمود هستند؛ ابراهیم از مهر برین (חסד، Chesed) عشق می‌بخشد، چنان‌که در عبارت «ابراهیم که مرا دوست دارد» آمده است، و موسی شناخت (دעת، Daas) می‌بخشد.

یادداشت کھوت

ראה לקמן לג, ג.

44 ז' רועים

پیامبر از برانگیختن «هفت شبان» سخن می‌گوید. آلتز ربه (آدمو"ر הזקן) آنان را شبانانی می‌نامد که لذت برین را به پایین می‌کشانند.

Micah 5:4 میכה ה' י

וְהָיָה זֶה שְׁלוֹם אֲשׁוּר כִּי יָבֹא בְּאַרְצֵנוּ וְכִי יֵדְרֹךְ בְּאַרְמוֹנוֹתֵינוּ וְהָקְמֵנוּ עָלָיו שִׁבְעָה רֹעִים וְשִׁמְנָה נְסִיכֵי אָדָם:

And this shall be peace: When the Assyrian shall come into our land, And when he shall tread in our palaces, Then shall we raise against him seven shepherds, And eight princes among men

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

45 اברהم يعقوب مשה

تلمود هفت شبان میکه (میכה) را مشخص می‌کند که از جمله آنان ابراهیم (آברהه)، یعقوب (یعقوب) و موسی هستند. آلتز ربه بخشی از این فهرست را نقل می‌کند.

Sukkah 52b:13 سوכה ג'ב ב' י"ג

"וְהָיָה זֶה שְׁלוֹם אֲשׁוּר כִּי יָבֹא בְּאַרְצֵנוּ וְכִי יֵדְרֹךְ בְּאַרְמוֹנוֹתֵינוּ וְהָקְמֵנוּ עָלָיו שִׁבְעָה רֹעִים וְשִׁמְנָה נְסִיכֵי אָדָם". מֵאן נִינְהוּ "שִׁבְעָה רֹעִים"? דָּוִד בְּאַמְצֵעַ, אָדָם שֵׁת וּמֵתוּשֶׁלַח מִיִּמִּינוֹ, אַבְרָהָם יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה בְּשִׁמְאֵלוֹ. וּמֵאן נִינְהוּ "שִׁמְנָה נְסִיכֵי אָדָם"? יִשַׁי, וְשָׂאוּל, וְשִׁמְשׁוֹן, עֲמֹס, וְצִפְנִיָּה, צִדְקָיָה, וּמִשִּׁיחַ, וְאַלְיָהוּ.

And this shall be peace: when the Assyrian shall come into our land, and when he shall tread in our palaces, then shall we raise up against him seven shepherds and eight princes among men" (Micah 5:4). Who are the "seven shepherds"? — David in the middle, Adam, Seth and Methuselah on his right, and Abraham, Jacob and Moses on his left. And who are the "eight princes among men"? — Yishai, Shaul, Shmuel, Amos, Zephaniah, Zedekiah, the Messiah, and Elijah
William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Daf Shevui (CCO)

بند 8

46 האבות הן הן המרכבה

یادداشت می‌گوید که سرچشمه این گفته در همان‌جا (4c) آمده است. این قطعه پدران را که «مركب» اند، مراتب زنده عالم صدور (اصیولوت) وصف می‌کند: نخست در فهم (بینה، Binah) جای گرفته‌اند و سپس آشکار و پرورده می‌شوند.

یادداشت کھوت

נסמן לעיל ד, ג.

47 האבות הן הן המרכבה

مدراش می‌گوید که پدران قوم خود ارايه ه' هستند و اراده او را به‌تمامی حمل می‌کنند. آلتز ربه (آدمو"ر הזקן) توانایی آنان را با توانایی ما مقایسه می‌کند.

Bereshit Rabbah 47:6 برایشית רבה מ"ז:ו

ויכל לדבר אתו - תני, הנפטר מחבירו בין גדול בין קטן, צריך ליטול ממנו רשות. ממי את למד? מאברהם. פעם אחת היה אברהם מדבר עם הקב"ה, באו מלאכי השרת לדבר עמו. אמר להן: נפטר מן השכינה, שהיא גדולה מכם תחלה, אחר כך אני מדבר עמכם. כיון שדבר עם הקדוש ברוך הוא כל צרכו, אמר לפניו: רבון העולמים! צריך אני לדבר. אמר לו: הפטר בשלום, ה"ד: ויעל אלקים מעל אברהם. אמר ריש לקיש: האבות הן הן המרכבה, שנא': ויעל אלקים מעל אברהם. ויעל מעליו אלקים. (בראשית כה) והנה ה' נצב עליו:

He concluded speaking with him, and G-d ascended from "upon Abraham" (Genesis 17:22). It is taught: One who departs from another person, whether of greater or lesser stature, must take his leave from him. From whom do you derive this? From Abraham. On one occasion, Abraham was speaking with the Holy One blessed be He, when the ministering angels came to speak with him. He said to them: 'Let me first take my leave from the Divine Presence, which is of ... greater stature than you, then I will speak with

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

48 כלים מכלים שונים ויין מלכות רב

ظرف‌هایی از گونه‌های گوناگون و شراب شاهانه در ضیافت اخشورش (اخشوروش). این تصویر، فرامین الهی (מצוות، mitzvos) را چونان ظرف‌هایی گوناگون برای نور الهی نشان می‌دهد.

Esther 1:7 אסתר א' ז'

וַתִּשְׁקוּת בְּכֵלֵי זָהָב וּכְלִים מְכֻלִּים שְׁׁנִיִּם וַיִּינן מַלְכוּת רַב כִּד הַמֶּלֶךְ:

And they gave them drink in vessels of gold—the vessels being diverse one from another—and royal wine in abundance, according to the bounty of the king

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49 אברהם אוהבי

ה' ابراهيم (آברהه) را «آن‌که مرا دوست می‌دارد» می‌خواند. این تعبیر، خصلت عشق و مهر (חסد، Chesed) ابراهیم را نشان می‌دهد.

Isaiah 41:8 ישעיהו מ"א:ח'

וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּידָּךְ וְרַע אֲבְרָהָם אֹהֲבִי:

But thou, Israel, My servant, Jacob whom I have chosen, The seed of Abraham My friend

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 9

50 עבדתך ארבע עשרה שנה

خلاصه یعقوب (یعقوب) از بیست سالی است که نزد لابان (لبن) گذراند. آلتز ربه (آدمو"ر הזקן) چهارده سال و شش سال را دو گونه خدمت می‌خواند.

Genesis 31:41 בראשית ל"א:מ"א

זֶה-לִּי עֲשָׂרִים שָׁנָה בְּבֵיתְךָ עַבְדְּתִידָּךְ אַרְבַּע-עָשָׂרָה שָׁנָה בְּשָׂמִי בְּנִתְיָךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנְךָ וַתַּחֲלֶךְ אֶת-מִשְׁכָּבְתִּי עֲשָׂרַת מָנִים:

שהש"ר ב, י. זח"א נח, א. צד, א. זח"ג רסט, א. ראה ויק"ר פל"א, ה. ילקוט שמעוני בשלח רמז רמד. ועייג"כ זבחים קטז, א.

56 ומתשת כח

תלמוד תושיב מי דהד כה תורא «תושיה» (תושיה, tushiyah) נאמידה מי שוד, זירא נירווי אנסאן רא ססט מי קנד (מתשת, mateshes). דר אינא, מנזור אן אסט כה תורא נפיש חיואני רא ססט מי קנד.

Sanhedrin 26b:8 סנהדרין כ"ו ב:ח'

אמר רבי יוחנן: למה נקרא שמה תושיה? מפני שהיא מתשת כחו של אדם. דבר אחר: תושיה – שניתנה בחשאי מפני השטן. דבר אחר: תושיה – דברים של תוהו שהעולם משותת עליהם.

R' Yochanan said, why is it (the Torah) called wisdom (toshia)? Because it wears out (mateshet) one's strength. Another explanation: because it was given in secret due to the accuser. Another explanation: formless words, on which the world rests

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Rabbi Mike Feuer, Jerusalem Anthology (CC-BY)

57 לך אמר לבי בקשו פני

דאוו (דוד) מי קויד: «דל מן בהאטר תו קט:» «רוי מרא ביויד» ו پاسخ מי דהד: «רוי תו, נאם چهارحرفی (ה', Havayah), רא خواهم جست.» این מאמר (maamar) جستوجوي روي ه' را جستوجوي آشکارشدن بُعد دروني دل می خواند.

Psalms 27:8 תהילים כ"ז:ח'

לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש:

In Thy behalf my heart hath said: 'Seek ye My face'; Thy face, L-RD, will I seek

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادداشت كهوت

תהלים כז, ח.

58 דאורייתא מחכמה נפקת

אמוזה זוהר (זהר) כה תורא אז חכמת (חכמה, Chochmah) صادر מי שוד. אין אמוזה مطالعه תורא רא בה נור דרונی ה' פיונד מי דהד.

Zohar II, 121a זח"ב קכא, א

יادداشت كهوت

זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

59 חכמת אדם תאיר פניו

חכמת כהרה אנסאן רא נוראני מי קנד. אין אמוזה חכמת תורא רא בא «זאהר זיבא» פיונד מי דהד.

Ecclesiastes 8:1 קהלת ח':א'

מי כהחכם ומי יודע פשר דבר חכמת אדם תאיר פניו ועו פניו לשנא:

Who is as the wise man? and who knoweth the interpretation of a thing? A man's wisdom maketh his face to shine, And the boldness of his face is changed

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادداشت كهوت

קהלת ח, א.

60 יאר הוי' פניו אתנו סלה

אין מזמור דעא מי קנד: «כהרהש רא בר מא בתאבנד, סלה (selah)». گفتار מאמר אן רא בא נאם ה', چنان که در برکت کاهنان (במדבר 6:25) آمده, نقل

These twenty years have I been in thy house: I served thee fourteen years for thy two daughters, and six years for thy flock; and thou hast changed my wages ten times

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

בראשית לא, מא.

51 וללבן שתי בנות

תורא לیا (לאה), בזרגתר, ו רاحיל (רחל), کوچקتر רא معرفی מי קנד. ואזהאי «בזרג» ו «کوچק» به هي بالا و هي پايين نام ه' اشاره دارند.

Genesis 29:16 בראשית כ"ט:ט"ז

וללבן שתי בנות שם הגדלה לאה ושם הקטנה רחל:

Now Laban had two daughters: the name of the elder was Leah, and the name of the younger was Rachel

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

52 ורחל באה עם הצאן

راحيل همراه گله پدرش می آید، زیرا چوپان بود. گله به منزله جان های عوالم فرودین خوانده می شود.

Genesis 29:9 בראשית כ"ט:ט'

עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה הוא:

While he was yet speaking with them, Rachel came with her father's sheep; for she tended them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

בראשית כט, ט.

53 וכמ"ש במ"א ע"פ וראית בשביה

דר אנא, پس از آنکه عشق پنهان در دل همچون چیزی توصیف می شود که در تبعید بدن و نفس حیوانی است, آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) می گوید آشکارشدن خود جوهر نقطه درونی دل, به گونه ای که خود عواطف از بدی به نیکی دگرگون شوند, همان «در میان اسیران زنی زیبا در صورت می بینی» است: و او به این م «امر درباره» «راحيل زیبا در صورت بود» اشاره می کند.

يادداشت كهوت

ראה לקו"ת כי תצא לו, א ושם מציין לכאן.

54 וראית בשביה אשת יפת תאר

חکم תורא درباره زن اسیر زیبارو. در آموزه های حסیدی (חסידות, Chassidus), این حکم به زیبایی روحی تعبیر می شود که به دست نفس حیوانی (נפש הבהמית, Nefesh HaBahamit) به اسارت درآمده است.

Deuteronomy 21:11 דברים כ"א:יא

וראית בשביה אשת יפת תאר וחקשתה בה ולקחתה לך לאשה:

and seest among the captives a woman of goodly form, and thou hast a desire unto her, and wouldest take her to thee to wife;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

55 שהתורה נק' עוז ותושי'

يادداشت Kehot برای این عبارت به Zohar I, 58a ارجاع می دهد.

Zohar I, 58a זח"א נח, א

Zohar III, 269a זח"ג رסט, א

Vayikra Rabbah 31:5 ויקרא רבה ל"א:ה'

يادداشت كهوت

می کند و آن را ثمرهٔ جستنی روی ه' از راه تورات می داند.

Psalms 67:2 תהלים ס"ז:ב

אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וְיִבְרְכֵנוּ יְאֹרֵינוּ אֲמֵנוּ סֵלָה:

G-d be gracious unto us, and bless us; May He cause His face to shine toward us; Selah

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

תהלים סז, ב.

61 בחדש השלישי לצאת בני מארץ מצרים

رسیدن بنی اسرائیل به سینا در ماه سوم. آلتز ربه (ادم"ר הזקן) به توضیح خود دربارهٔ این آیه در جای دیگری ارجاع می دهد.

Exodus 19:1 שמות י"ט:א

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי יָצְאָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינַי:

In the third month after the children of Israel were gone forth out of the land of Egypt, the same day came they into the wilderness of Sinai

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

62 והיו הדברים

«و این سخنان بر دل تو باشد»؛ این عبارت در ترتیب שמע، مقدمهٔ مطالعهٔ تورات است.

Deuteronomy 6:6 דברים ו:ו

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם עַל־לִבְךָ:

And these words, which I command thee this day, shall be upon thy heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

63 שבועה ושבעה מוצקות

رؤیای زکریا (זכریا) از چراغدانی با هفت چراغ و هفت لوله برای هر یک. هفت دوگانه نشان دهندهٔ چهارده سال است.

Zechariah 4:2 זכריה ד:ב

וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וְאָמַר רֵאיוֹתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כְּלֶה וְגִלְהָ עַל־רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נִרְמִיָּה עָלֶיהָ שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוֹצְקוֹת לִצְרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ:

And he said unto me: 'What seest thou?' And I said: 'I have seen, and behold a candlestick all of gold, with a bowl upon the top of it, and its seven lamps thereon; there are seven pipes, yea, seven, to the lamps, which are upon the top thereof

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

זכרי' ד, ב. ביאור הפסוק ראה לקו"ת בהעלותך לה, ג ואילך.

64 כמ"ש לקמן ע"פ כי עמך מקור חיים

در آنجا (34c-d)، منوره جماعت اسرائیل است و هفت چراغ آن هفت صفت برتر، یعنی عشق و هیبت و دیگر صفات اند که از بالا بر هر نفس یهودی می تابند؛ «هفت و هفت لوله» فرودآوردن نور از سطوحی هرچه برتر از نوری است که همهٔ عوالم را فرا می گیرد؛ و هر یک بار دیگر هفت گانه است.

یادداشت کھوت

لد, ד.

65 כי עמך מקור חיים

«زیرا سرچشمهٔ حیات نزد توست»؛ این آیه در گفتاری متأخرتر (ماامر, maamar) در توراه اور (تורה اور) آمده که هفت دوگانه را توضیح می دهد.

Psalms 36:10 תהלים ל"ו:י

כִּי־עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה־אוֹר:

For with Thee is the fountain of life; In Thy light do we see light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

66 ע"פ והתהלכתי בתוככם

مقاله‌ای دربارهٔ «و در میان شما خواهم گشت» که دو راه خدمت به ه' را توضیح می دهد.

یادداشت کھوت

סה"מ תקס"ט ע' קלא. הנחות הר"פ ע' קנו. אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרמ.

67 והתהלכתי בתוככם

وعدهٔ ه' که در میان اسرائیل گام بردارد. آلتز ربه به گفتار خود دربارهٔ آن، در شرح دو راه خدمت به ه'، ارجاع می دهد.

Leviticus 26:12 ויקרא כ"ו:י"ב

וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים וְאַתֶּם תְּהִיוּ לִי לְעָם:

And I will walk among you, and will be your G-d, and ye shall be My people

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

68 שמע ישראל

ندای שמע (Shema) برای تأمل در یگانگی ه'. این همان تأملی است که عشق از آن زاده می شود.

Deuteronomy 6:4 דברים ו:ד

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד:

HEAR, O ISRAEL: THE L-RD OUR GOD, THE L-RD IS ONE.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

69 ואהבת את הוי

فرمان عشق ورزیدن به ه'. این فرمان در ترتیب از بالا به پایین، پس از تأمل در שמع می آید.

Deuteronomy 6:5 דברים ו:ה

וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

70 ודברת במ

«و دربارهٔ آن‌ها سخن بگو» را به عنوان فرمان مطالعهٔ تورات (מצוה, mitzvah) می خوانند.

Deuteronomy 6:7 דברים ו:ז

וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בֵּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלֶקְחְךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשׁוֹכְכְךָ וּבְקוֹמְךָ:

and thou shalt teach them diligently unto thy children, and shalt talk of them when thou sittest in thy house, and when thou walkest by the way, and when thou liest down, and when thou risest up

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

71 וקשרתם לאות

«و آن‌ها را به‌عنوان نشانه‌ای ببند» (תפילין, tefillin) را به‌عنوان فرمان‌های عملی (מצוות, mitzvos) می‌خوانند.

Deuteronomy 6:8 דברים ו':ח'

וקשרתם לאות עליך וקיו לטטפת בין עיניך:

And thou shalt bind them for a sign upon thy hand, and they shall be for frontlets between thine eyes

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

درباره این نسخه

.the notes و our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Daf Shevui (CCo); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Rabbi Mike Feuer, Jerusalem Anthology (CC-BY)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

[/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayeitzei/4](https://likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayeitzei/4)

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

ידר ר'ה, רב לבوی ייטשאק